

Euroopan tilastojärjestelmän laadunvarmistuskehikko

EUROOPAN
TILASTO-
JÄRJESTELMÄ

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo	1
JOHDANTO	2
Euroopan tilastojärjestelmän laadunvarmistuskehikko.....	4
Institutionaalinen toimintaympäristö	4
Periaate 1: Ammatillinen riippumattomuus.....	4
Periaate 1bis: Koordinointi ja yhteistyö.	10
Periaate 2: Tiedonkeruuvaltuudet ja tiedonsaanti.	13
Periaate 3: Riittävät voimavarat.	17
Periaate 4: Laatuun sitoutuminen.	21
Periaate 5: Tilastollinen tietosuoja (tilastosalaisuus) ja tietoturva	25
Periaate 6: Puolueettomuus ja objektiivisuus.....	30
Tilastoprosessit	34
Periaate 7: Pätevät menetelmät.	34
Periaate 8: Asianmukaiset tilastolliset menettelytavat.....	38
Periaate 9: Kohtuullinen vastausrasite.....	44
Periaate 10: Kustannustehokkuus.	47
Tilastotuotteet	49
Periaate 11: Relevanssi.	49
Periaate 12: Tarkkuus ja luotettavuus.....	51
Periaate 13: Oikea-aikaisuus ja täsmällisyys.	53
Periaate 14: Johdonmukaisuus ja vertailukelpoisuus.....	55
Periaate 15: Saatavuus ja selkeys.	58

Euroopan tilastojärjestelmän laadunvarmistuskehikko

JOHDANTO

Euroopan tilastojärjestelmän yhteinen laatujärjestelmä

Euroopan tilastojärjestelmän laadunvarmistuskehikon vuoden 2019 laitos (versio 2.0) on vuonna 2017 tarkistettujen Euroopan tilastoja koskevien käytännesääntöjen¹ mukainen ja perustuu niihin. Yleisten laadunhallintaperiaatteiden ohella Euroopan tilastoja koskevat käytännesäännöt ja Euroopan tilastojärjestelmän laadunvarmistuskehikko muodostavat Euroopan tilastojärjestelmän yhteisen laatujärjestelmän, jonka perusteella Euroopan tilastoja kehitetään, tuotetaan ja jaetaan.

Tällä luonteeltaan itsesääntelevällä yhteisellä laatujärjestelmällä täydennetään Euroopan tilastojärjestelmään sovellettavaa laajaa lainsäädäntöä, joka perustuu Euroopan tilastoista annettuun asetukseen (EY) N:o 223/2009², joka puolestaan on annettu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen perusteella³. Laadukkaiden Euroopan tilastojen ja palvelujen kehittäminen, tuottaminen ja jakelu perustuu siis näin vankkaan oikeudelliseen kehykseen ja laatujärjestelmään.

Euroopan tilastojärjestelmän yhteisen laadunvarmistuskehikon tavoite ja kohderyhmä

Euroopan tilastojärjestelmän yhteinen laadunvarmistuskehikko on täydentävä asiakirja, jonka tavoitteena on helpottaa Euroopan tilastoja koskevien käytännesääntöjen noudattamista. Käytännesääntöjen tavoin tätä laadunvarmistuskehikkoa sovelletaan Euroopan tilastojärjestelmän tilastoviranomaisiin, joita ovat Euroopan unionin tilastoviranomainen (Eurostat), kansalliset tilastolaitokset ja muut kansalliset viranomaiset, joiden vastuulla on kehittää, tuottaa ja jakaa Euroopan tilastoja. Joissakin Euroopan tilastoja koskevissa käytännesäännöissä ja indikaattoreissa sekä Euroopan tilastojärjestelmän laadunvarmistuskehikon menetelmissä, työkaluissa ja käytänteissä viitataan ”muihin tilastoviranomaisiin”. Niillä tarkoitetaan ”muuta kuin Eurostatia ja kansallisia tilastolaitoksia” eli muita kansallisia viranomaisia.

Euroopan tilastojärjestelmän laadunvarmistuskehikko on kokoelma menetelmiä, työkaluja ja hyviä käytäntöjä, joita ehdotetaan käytettäväksi ja/tai joita (jotkin) Euroopan tilastojärjestelmän tilastoviranomaiset jo käyttävät siellä, missä ne ovat osoittautuneet hyödyllisiksi. Euroopan tilastojärjestelmän laadunvarmistuskehikon tavoitteena on täydentää Euroopan tilastoja koskevia käytännesääntöjä antamalla ohjeita ja esimerkkejä tavallista yksityiskohtaisempien menetelmien ja työkalujen avulla sekä esittelemällä hyviä käytäntöjä, jotka liittyvät Euroopan tilastojen käytännesääntöjen (jo sinänsä) korkeatasoisiin periaatteisiin ja indikaattoreihin. Euroopan tilastojärjestelmän yhteinen laatujärjestelmä on luonteeltaan itsesääntelevä. Niinpä tässä asiakirjassa esitettyjen menetelmien, työkalujen ja hyvien käytäntöjen soveltaminen ei ole pakollista eivätkä ne sido tilastoviranomaisia. Esitellyt menetelmät, työkalut ja hyvät käytännöt ovat esimerkkejä siitä, miten Euroopan tilastoja koskevia käytännesääntöjä voidaan toteuttaa tilastoviranomaisten jokapäiväisessä työssä, kansalliset olosuhteet tuki huomioon ottaen.

¹ Euroopan tilastoja koskevat käytännesäännöt: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-catalogues/-/KS-02-18-142>

² Asetus (EY) N:o 223/2009, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EU) 2015/759: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/fi/TXT/PDF/?uri=CELEX:02009R0223-20150608&from=FI>

³ Sopimus Euroopan unionin toiminnasta: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/fi/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2016:202:FULL&from=FI>

Euroopan tilastojärjestelmän yhteisen laadunvarmistuskehikon rakenne ja kehittäminen

Ehdotetut menetelmät, työkalut ja hyvät käytännöt on määritetty institutionaalisella ja tilastoprosessin/-tuotteen tasolla sen mukaan, mikä taso on niiden hyväksymisen, soveltamisen ja/tai käytön kannalta sopivin. Niitä kuvataan ensin yleisemmin ja sitten konkreettisemmin ja yksityiskohtaisemmin. Mainittakoon, että tietty menetelmä, työkalu tai hyvä käytäntö (hieman muunneltuna) voidaan mainita usean indikaattorin kohdalla, ja vaikka saattaa vaikuttaa siltä, että menetelmät, työkalut ja hyvät käytännöt toistuvat usein Euroopan tilastojärjestelmän laadunvarmistuskehikossa, se on kuitenkin tarkoituksellista, koska kehityksessä noudatetaan Euroopan tilastoja koskevissa käytäntösäännöissä sovellettua lähestymistapaa.

Euroopan tilastojärjestelmän laadunvarmistuskehikon nykyisen version (2.0) laativat Euroopan tilastojärjestelmän laadunvarmistuskehikkoa käsittelevä työryhmä, joka on tilastojen laatua käsittelevän työryhmän alatyöryhmä, sekä Eurostat, ja Euroopan tilastojärjestelmää käsittelevä komitea hyväksyi sen toukokuussa 2019. Laadunvarmistuskehikko perustuu Euroopan tilastoja koskeviin tarkistettuihin käytäntösääntöihin ja Euroopan tilastoista annettuun asetukseen (EY) N:o 223/2009. Sen laatimisessa on myös hyödynnetty Euroopan tilastojärjestelmän kahden vertaisarviointikierroksen sekä Euroopan tilastojärjestelmän Vision Implementation -hankkeiden tuloksia ja kokemuksia, Euroopan tilastojärjestelmän jäsenten nykyisiä tilastotieteellisiä käytäntöjä sekä muita kansainvälisiä aloitteita ja kehityshankkeita, joissa on laadittu esimerkiksi ohjeet "Generic Law on Official Statistics (UNECE)"⁴ ja "Guidance on Modernizing Statistical Legislation (UNECE)"⁵.

"Generic Law on Official Statistics" (GLOS) -ohjeissa neuvotaan, miten luodaan kansallisen tilastojärjestelmän kannalta vankka oikeusperusta, jotta voidaan tuottaa laadukkaita virallisia tilastoja Itä-Euroopan, Kaukasuksen alueen ja Keski-Aasian maiden osalta, ja UNECE:n työryhmä, joka perustettiin laatimaan ohjeasiakirja "Guidance on Modernizing Statistical Legislation", perusti työnsä GLOS-ohjeisiin. Ohjeasiakirjassa -määritetään, millaisia yhteisiä osatekijöitä eri maiden tilastolainsäädännössä on ja millaisia tuloksia niillä tavoitellaan. Ohjeasiakirja on tarkoitettu inspiraatioksi maille, jotka haluavat vertailla kansallisen tilastojärjestelmänsä säädöskehystä tai päivittää sitä, vaikka tiedetäänkin, että eri maiden tilastojärjestelmät on rakennettu hyvin eri tavoin. Aina kun Euroopan tilastojärjestelmän laadunvarmistuskehikossa viitataan lainsäädäntöä koskeviin kansainvälisiin ohjeisiin, kyse on jommastakummasta näistä kahdesta asiakirjasta.

Euroopan tilastojärjestelmän laadunvarmistuskehikon kehittämisen jatkotoimet

Euroopan tilastojärjestelmän laadunvarmistuskehikon menetelmiä, työkaluja ja hyviä käytäntöjä päivitetään vastakin, ja päivittämisen osalta Euroopan tilastoja koskevien käytäntösääntöjen kehittymistä tulevaisuudessa seurataan tiiviisti.

⁴ Generic Law on Official Statistics: http://www.unece.org/fileadmin/DAM/stats/documents/ece/ces/2016/mtg/ECE_CES_2016_8-1601555E.pdf

⁵ Guidance on Modernizing Statistical Legislation: <http://www.unece.org/index.php?id=51141>

Euroopan tilastojärjestelmän laadunvarmistuskehikko

V2.0

Institutionaalinen toimintaympäristö

Institutionaalinen ympäristö

Institutionaaliset ja organisatoriset tekijät vaikuttavat keskeisesti Euroopan tilastoja kehittävän, tuottavan ja julkaisevan tilastoviranomaisen tehokkuuteen ja luotettavuuteen. Merkityksellisiä periaatteita ovat ammatillinen riippumattomuus, koordinointi ja yhteistyö, tiedonkeruuvaltuudet, riittävät voimavarat, laatuun sitoutuminen, tilastollinen tietosuoja, puolueettomuus ja objektiivisuus.

Periaate 1: Ammatillinen riippumattomuus

PERIAATE 1

Ammatillinen riippumattomuus

Tilastoviranomaisten ammatillinen riippumattomuus politiikasta, sääntelystä tai hallinnosta vastaavista muista yksiköistä ja elimistä sekä yksityisen sektorin toimijoista takaa Euroopan tilastojen uskottavuuden.

1.1 Kansallisten tilastolaitosten ja Eurostatin riippumattomuus poliittisesta ja muusta ulkoisesta väliintulosta tilastojen kehittämisen, tuottamisen ja jakelun yhteydessä on kirjattu lakiin, ja riippumattomuus taataan myös muiden tilastoviranomaisten osalta.

Institutionaaliset menettelytavat

- 1. Kansallisten tilastolaitosten ja Eurostatin riippumattomuus.** Kansallisissa tilastolaeissa on säännös, jossa säädetään kansallisten tilastolaitosten ammatillista riippumattomuutta koskevasta periaatteesta. Euroopan tilastoista annetussa asetuksessa on säännös, jossa säädetään kansallisten tilastolaitosten ja Eurostatin ammatillista riippumattomuutta koskevasta periaatteesta.
- 2. Muiden tilastoviranomaisten ammatillinen riippumattomuus.** On annettu sellaista lainsäädäntöä, jolla taataan muiden tilastoviranomaisten riippumattomuus.
- 3. Lainsäädännön valmistelu.** Tilastoihin liittyvän lainsäädännön valmistelussa tukeudutaan kansainvälisiin ohjeasiakirjoihin ja/tai muiden maiden hyviin käytäntöihin.
- 4. Lainsäädäntöön vaikuttaminen.** Jotta voidaan edistää tilastolainsäädännön kehittämistä ja vaikuttaa siihen, käytettävissä on ohjeistusta ja asianmukaisia hallintorakenteita, joilla tuetaan lakiesityksen hyväksyntää tietyn maan lainsäädäntömenettelyssä.
- 5. Ammattieettiset säännöt.** Saatavilla on ammattieettiset säännöt, jotka ovat julkisia.
- 6. Työntekijöille tiedottaminen.** Kaikkien tilastoviranomaisten työntekijät ovat tietoisia virallisia tilastoja koskevista ammattieettisistä säännöistä.

1.2 Kansallisten tilastolaitosten ja Eurostatin pääjohtajilla sekä tarpeen mukaan muiden tilastoviranomaisten johtajilla on riittävän korkea asema, jotta varmistetaan korkean tason yhteydet politiikasta vastaaviin viranomaisiin ja julkishallinnollisiin laitoksiin. He edustavat ammatillisesti korkeinta mahdollista pätevyystasoa.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Kansallisten tilastolaitosten ja Eurostatin johtajien hierarkkinen asema.** Kansallisessa tilastolaissa/-lainsäädännössä säädetään kansallisten tilastolaitosten johtajien korkeasta hierarkkisesta asemasta. Euroopan tilastoista annetussa asetuksessa säädetään kansallisten tilastolaitosten ja Eurostatin johtajien korkeasta hierarkkisesta asemasta. Tähän sisältyvät myös johtajilta vaadittavia pätevyyskysymyksiä, osaamista ja ominaisuuksia koskevat yleiset vaatimukset.
2. **Muiden tilastoviranomaisten tilastotoiminnan johtajien asema.** On annettu sellaista lainsäädäntöä, jossa määritetään muiden tilastoviranomaisten tilastotoiminnan johtajien asema. Tähän sisältyvät myös johtajilta vaadittavia pätevyyskysymyksiä, osaamista ja ominaisuuksia koskevat yleiset vaatimukset.
3. **Pätevyyttä, osaamista ja ominaisuuksia koskevat ohjeet.** Saatavilla on ohjeita siitä, miten johtajien tavanomaisia/asianmukaisia pätevyyskysymyksiä, osaamista ja ominaisuuksia koskevat vaatimukset muotoillaan.
4. **Kansallisten tilastolaitosten ja Eurostatin asema.** Kansallisilla tilastolaitoksilla ja Eurostatilla on jäsenvaltioiden julkishallinnoissa sellainen asema, että niiden ammatillinen riippumattomuus voidaan taata, ja sitä voidaan lujittaa hyödyntämällä muiden maiden tai kansainvälisten organisaatioiden parhaita käytäntöjä.

1.3 Kansallisten tilastolaitosten ja Eurostatin pääjohtajien sekä tarpeen mukaan muiden tilastoviranomaisten johtajien tehtävänä on varmistaa, että tilastoja kehitetään, tuotetaan ja jaellaan riippumattomalla tavalla.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Kansallisten tilastolaitosten ja Eurostatin johtajien vastuut.** Kansallisissa tilastolaeissa määritetään kansallisten tilastolaitosten johtajien vastuut. Euroopan tilastoista annetussa asetuksessa määritetään kansallisten tilastolaitosten ja Eurostatin johtajien vastuut. Näin voidaan varmistaa, että tilastoja kehitetään, tuotetaan ja jaellaan riippumattomasti.
2. **Muiden tilastoviranomaisten johtajien vastuut.** On annettu sellaista lainsäädäntöä, joissa määritetään muiden tilastoviranomaisten johtajien vastuut, jotta voidaan varmistaa, että tilastoja kehitetään, tuotetaan ja jaellaan riippumattomasti.
3. **Lainsäädännön valmistelu.** Ohjeasiakirjoilla / hyväillä käytännöillä tuetaan tilastoalaan liittyvän lainsäädännön valmistelua. Näin voidaan varmistaa, että tilastoja kehitetään, tuotetaan ja jaellaan riippumattomasti.

1.4 Kansallisten tilastolaitosten ja Eurostatin pääjohtajilla sekä tarpeen mukaan muiden tilastoviranomaisten johtajilla on yksinomainen vastuu päättää tilastollisista menetelmistä, standardeista ja menettelytavoista sekä julkistettavien tilastojen sisällöstä ja aikataulusta.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Kansallisten tilastolaitosten ja Eurostatin johtajien yksinomainen vastuu tilastojen tuottamisessa.** Kansallisissa tilastolaeissa määritetään kansallisten tilastolaitosten johtajien yksinomainen vastuu ja Euroopan tilastoja koskevassa asetuksessa määritetään kansallisten tilastolaitosten ja Eurostatin johtajien yksinomainen vastuu tilastollisia menetelmiä, standardeja ja menettelyjä koskevista päätöksistä.
2. **Kansallisten tilastolaitosten ja Eurostatin johtajien yksinomainen vastuu julkaistavien tilastojen aikataulusta ja sisällöstä.** Kansallisissa tilastolaeissa määritetään kansallisten tilastolaitosten johtajien yksinomainen vastuu ja Euroopan tilastoja koskevassa asetuksessa määritetään kansallisten tilastolaitosten ja Eurostatin johtajien yksinomainen vastuu julkaistavien tilastojen aikataulusta ja sisällöstä.
3. **Muiden tilastoviranomaisten tilastotoiminnan johtajien yksinomainen vastuu tilastojen tuottamisessa.** On annettu sellaista muita tilastoviranomaisia koskevaa lainsäädäntöä, jolla varmistetaan, että johtajilla on yksinomainen vastuu tilastollisia menetelmiä, standardeja ja menettelyjä koskevista päätöksistä.
4. **Muiden tilastoviranomaisten tilastotoiminnan johtajien yksinomainen vastuu julkaistavien tilastojen aikataulusta ja sisällöstä.** On annettu sellaista muita tilastoviranomaisia koskevaa lainsäädäntöä, jolla varmistetaan, että johtajilla on yksinomainen vastuu julkaistavien tilastojen aikataulusta ja sisällöstä.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

5. **Tilastollisten menetelmien kehittämistä ja toteuttamista koskeva menettely.** Käytössä on tilastoprosesseihin liittyvien menetelmien kehittämiseen ja toteuttamiseen tarkoitettu menettely. Tämän menettelyn hyväksyy asianomaisen tilastoviranomaisen tilastotoiminnan johtaja.
6. **Julkaisukalenteri.** Julkaistavien tilastojen julkaisukalenterin tai -aikataulun hyväksyy kansallisen tilastolaitoksen / muiden tilastoviranomaisten tilastotoiminnan / Eurostatin johtaja.

1.5 Tilastojen työohjelma julkaistaan ja sen edistymisestä annetaan väliraportteja määrääjain.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Strategia.** Kansalliset (monivuotiset) strategiat julkaistaan, ja niitä mukautetaan tarvittaessa Euroopan tilastojärjestelmää koskevien strategia-asiakirjojen perusteella.
2. **Tilastoja koskeva työohjelma.** Tilastoja koskeva työohjelma (esim. vuotuinen kansallinen tilasto-ohjelma, Euroopan tilasto-ohjelma ja Euroopan komission vuotuinen tilasto-ohjelma) on julkisesti saatavilla.
3. **Ohjelman laatimisperiaatteet.** Saatavilla on sisäiseen käyttöön tarkoitettu kuvaus prosessista ja menettelyistä, joiden mukaisesti tilastoja koskeva työohjelma laaditaan.
4. **Tilastoja koskevan työohjelman toteuttamiseen liittyvät raportit.** Tilastoja koskevan työohjelman toteuttamista liittyviä raportteja laaditaan säännöllisesti, ja ne asetetaan julkisesti saataville.

1.6 Tilastojen julkistaminen on selvästi erotettavissa poliittisista ja/tai politiikkaa koskevista lausunnoista.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Tilastotuotteiden kuvaus.** Laaditaan sisäiset ohjeet siitä, miten tilastotuotteita kuvataan käyttäjille, ja annetaan esimerkkejä myös sellaisista sanamuodoista, joita käyttämällä vältetään esittämästä poliittisia tai politiikkaan liittyviä lausuntoja. Nämä ohjeet asetetaan henkilökunnan saataville.
2. **Tilastoviestintää koskeva koulutus.** Tilastoviranomaiset varmistavat, että kansallisen tilastojärjestelmän työntekijöille järjestetään sopivaa tilastoihin liittyvää koulutusta, jossa käsitellään sitä, miten laitoksen tilastoista viestitään objektiivisesti.
3. **Julkaistavien tilastojen yksilöinti.** Käytössä on ohjeita siitä, miten julkaistavat tilastotiedotteet (esim. lehdistötiedotteet, tiedotustilaisuudet, raportit) yksilöidään selvästi tilastoviranomaisen tuotteiksi.
4. **Brändin rakentaminen:** Kansalliselle tilastolaitokselle tai tilastojärjestelmälle ja Eurostatille rakennetaan asianmukainen brändi. Siihen sisältyy myös logo, joka tunnistetaan laajalti sen muotoilun, muodon, värien ja asettelun perusteella.

1.7 Kansalliset tilastolaitokset ja Eurostat sekä tarpeen mukaan muut tilastoviranomaiset ottavat tarvittaessa julkisesti kantaa tilastointiin liittyviin kysymyksiin, kritiikkiin sekä tilastojen väärinkäyttöön.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Tilastotuotteiden käytön seuranta.** Käytössä on menettely, jolla seurataan tilastoviranomaisten tilastotuotteiden käyttöä. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi tilaamalla jokin uutispalvelu tai perustamalla laitokseen sisäinen palvelu, joka laatii säännöllisen yhteenvedon tuotteiden käytöstä.
2. **Käytöstä tiedottaminen.** Käytössä on menettely, jolla tiedotetaan tilastotuotteiden vastuuhenkilöille näiden tuotteiden käytöstä.
3. **Kritiikin/väärinkäytön analysointi.** Käytössä on sisäinen rakenne, joka vastaa kritiikin, väärinkäytön jne. analysoinnista ja ryhtyy tarvittaviin toimiin.
4. **Kritiikkiin/väärinkäyttöön reagointi.** Saatavilla on ohjeet siitä, miten tilastoja koskevaan kritiikkiin ja niiden väärinkäyttöön reagoidaan/puututaan.

1.8 Kansallisten tilastolaitosten ja Eurostatin pääjohtajien ja tarpeen mukaan muiden tilastoviranomaisten tilastotoiminnan johtajien palvelukseenottoa ja nimittämistä koskevien menettelyjen on oltava läpinäkyviä, ja niiden on perustuttava yksinomaan ammatillisiin kriteereihin. Työsuhteen päättämisen syyt on täsmennetty lainsäädännössä. Ammatillisen tai tieteellisen riippumattomuuden vaarantavat syyt eivät kuulu niihin.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Kansallisten tilastolaitosten ja Eurostatin johtajien palvelukseenotto ja nimittäminen.** Kansallisessa tilastolaissa/-lainsäädännössä on säännös, jonka mukaan kansallisten tilastolaitosten johtajien palvelukseenotto ja nimittäminen perustuvat yksinomaan ammatillisiin kriteereihin.

Euroopan tilastoista annetussa asetuksessa on säännös, jonka mukaan kansallisten tilastolaitosten ja Eurostatin johtajien palvelukseenotto ja nimittäminen perustuvat yksinomaan ammatillisiin kriteereihin.

2. **Kansallisten tilastolaitosten ja Eurostatin johtajien irtisanomisperusteet.** Kansallisessa tilastolaissa/-lainsäädännössä säädetään kansallisten tilastolaitosten johtajien irtisanomisperusteista. Irtisanomista koskevat syyt eivät saa vaarantaa ammatillista ja tieteellistä riippumattomuutta. Euroopan tilastoista annetussa asetuksessa säädetään kansallisten tilastolaitosten ja Eurostatin johtajien irtisanomisperusteista. Irtisanomista koskevat syyt eivät saa vaarantaa ammatillista ja tieteellistä riippumattomuutta.
3. **Muiden tilastoviranomaisten tilastotoiminnan johtajien nimittämistä ja irtisanomista koskevat menettelyt.** Lainsäädännössä säädetään muiden tilastoviranomaisten tilastotoiminnan johtajien palvelukseenottoa ja nimittämistä koskevista menettelyistä sekä näiden viranomaisten tilastotoiminnan johtajien irtisanomisperusteista. Irtisanomista koskevat syyt eivät saa vaarantaa ammatillista ja tieteellistä riippumattomuutta.
4. **Lainsäädäntöön vaikuttaminen.** Palvelukseenottoa ja nimittämistä koskevia kriteerejä ja menettelyjä edistetään ja niihin vaikutetaan kansainvälisillä ohjeilla, joita hyödynnetään myös tilastoviranomaisten johtajien irtisanomiseen liittyvien syiden yhteydessä.
5. **Ohjeet.** Kansallisella tasolla on käytössä ohjeita siitä, miten muotoillaan ja määritetään tilastolain/-lainsäädännön mukaiset kriteerit ja menettelyt tilastoviranomaisten tilastotoiminnan johtajien palvelukseenottoa, nimittämistä ja irtisanomista varten.
6. **Palvelukseenotto- ja nimittämismenettelyt.** Kansallisen tilastolaitoksen, Eurostatin ja muiden tilastoviranomaisten tilastotoiminnan johtajien palvelukseenotto- ja nimittämismenettelyistä, jotka perustuvat yksinomaan ammatillisiin kriteereihin, on saatavana julkista tietoa.

Periaate 1bis: Koordinointi ja yhteistyö.

Kansalliset tilastolaitokset ja Eurostat huolehtivat kaikkien Euroopan tilastojen kehittämiseen, tuottamiseen ja jakeluun liittyvien toimien koordinoinnista kansallisten tilastojärjestelmien ja Euroopan tilastojärjestelmän tasolla. Tilastoviranomaiset tekevät tiivistä yhteistyötä Euroopan tilastojärjestelmän kanssa, jotta varmistetaan Euroopan tilastojen kehittäminen, tuottaminen ja jakaminen.

1bis.1 Kansalliset tilastolaitokset koordinoivat kaikkien muiden Euroopan tilastoja kehittävien, tuottavien ja jakavien kansallisten tilastoviranomaisten tilastotoimia. Ne toimivat tämän osalta Eurostatin ainoana yhteyspisteenä tilastoasioissa. Sekä kansallisella että Euroopan tasolla toteutettavasta koordinoititehtävästä on annettu lainsäädäntöä ja sitä varten on olemassa hyvin määritellyt ja laaditut menettelytavat.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Koordinoititehtävän oikeusperusta.** Kansallisen tilastolaitoksen tehtävä kansallisen tilastojärjestelmän koordinaattorina määritetään kansallisessa tilastolaissa.
2. **Muita tilastoviranomaisia koskevat kriteerit.** Muiden tilastoviranomaisten määrittämistä koskevat kriteerit määritetään kansallisessa tilastolaissa.
3. **Luettelo muista tilastoviranomaisista.** Muut tilastoviranomaiset määritetään ja luetellaan virallisessa asiakirjassa.
4. **Hallintoelin.** Kansallinen tilastolaitos perustaa hallintoelimen tätä koordinoititehtävää varten ja johtaa sitä.
5. **Koordinoitivälineet.** Käytössä on koordinoitivälineitä ja kuulemismekanismeja. Niihin voi sisältyä tilastotoiminnan ohjelmasuunnittelua ja raportointia, laadun seurantaa, menetelmiä, tietojen luovuttamista ja tiedottamista Euroopan tilastojärjestelmän tilastotoimista ja muita toimia.
6. **Koordinoitimenettelyt (kansallinen taso).** Kansallisen tilastolaitoksen koordinoititehtävän toteuttamista koskevat menettelyt määritetään ja otetaan käyttöön.
7. **Komission päätös.** Eurostatin koordinoititehtävä perustuu Eurostatia koskevaan komission päätökseen, ja päätöksen täytäntöönpano varmistetaan hyvin määritetyillä ja suunnitelluilla menettelyillä.
8. **Ainoan yhteyspisteen välineet.** Kansallinen tilastolaitos toimii Eurostatin ainoana yhteyspisteenä (lukuun ottamatta sovittuja tapauksia ja sellaista tietojen luovutusta, kun kansalliselle tilastolaitokselle vain ilmoitetaan siitä, että muut kansalliset viranomaiset ovat luovuttaneet tietoja suoraan Eurostatille, mikäli tämä viranomainen luovuttaa tietoja Eurostatille). Kansallisella tilastolaitoksella on käytössään tässä roolissa toimimisen edellyttämät välineet (se voi esimerkiksi koordinoida edustamista Euroopan tilastojärjestelmän kokouksissa). Asiaa koskeva dokumentaatio on julkisesti saatavilla.
9. **Kirjalliset sopimukset muiden tilastoviranomaisten kanssa.** Kansallisella tilastolaitoksella ja muilla tilastoviranomaisilla on kirjalliset sopimukset, joissa sovitaan seuraavista seikoista: näiden viranomaisten vastuun laajuus Euroopan tilastojen kehittämisessä, tuottamisessa ja jakelussa, Euroopan tilastoja koskevien käytännönsäntöjen noudattaminen sekä niissä mainittujen laatu-olottuvuuksien huomioon ottaminen ja näiden viranomaisten väliset yhteistyösuhteet. Nämä sopimukset voivat olla osa tilasto-ohjelmasuunnittelua, ja ne voidaan laatia mallipohjien perusteella tai jollakin muulla asianmukaisella tavalla.

10. **Kansallisen koordinoinnin hallintaan liittyvät säännölliset kokoukset.** Kansallinen tilastolaitos pitää muiden tilastoviranomaisten kanssa säännöllisiä kokouksia, joissa kansallisen tilastolaitoksen edustaja toimii puheenjohtajana. Näiden kokousten tarkoituksena on hallita koordinointia ja harmonisointia kansallisessa tilastojärjestelmässä.
11. **Koordinoitu koulutusohjelma.** Kansallinen tilastolaitos suunnittelee yhteistyössä muiden tilastoviranomaisten kanssa koordinoitua koulutusohjelmaa, jossa otetaan huomioon tilastoviranomaisten kaikki tarpeet. Koulutusohjelmassa käsitellään esimerkiksi laatua, laaturaportointia ja kansallisten laatuohjeiden noudattamista ja myös muita aiheita tarpeen mukaan. Kansallinen tilastolaitos markkinoi koulutusta aktiivisesti muiden tilastoviranomaisten kanssa ja kannustaa tilastoalan työntekijöitä osallistumaan koulutukseen säännöllisesti.
12. **Tietopalvelu.** Kansallinen tilastolaitos hallinnoi tietopalvelua tai muita tieto-/viestintävälineitä, joita käytetään kansallisen tilastojärjestelmän koordinoinnissa.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

13. **Tilastoalojen koordinointi:** Kansallinen tilastolaitos perustaa työryhmiä ja järjestää muiden tilastolaitosten ja -viranomaisten kanssa kokouksia, jotta voidaan koordinoida tilastoihin liittyviä tehtäviä ja käsitellä sekä tiettyjä että kaikkia tilastoaloja koskevia laatuasioita.

1bis.2 Kansallisten tilastolaitosten pääjohtajat laativat tarvittaessa kansallisia ohjeita, joilla varmistetaan Euroopan tilastojen kehittämisen, tuottamisen ja jakelun laatu kansallisissa tilastojärjestelmissä. Ohjeiden täytäntöönpanoa valvotaan ja tarkistetaan.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Kansalliset laatuohjeet.** Kansallinen tilastolaitos laatii tarvittaessa kansallisia ohjeita ja julkistaa ne tarvittaessa, jotta voidaan varmistaa kansallisen tilastolaitoksen ja muiden tilastoviranomaisten tuottamien Euroopan tilastojen kehittämisen, tuottamisen ja jakelun laatu. Näissä kansallisissa laatuohjeissa voidaan käsitellä esimerkiksi laadunhallintaa, laaturaportoinnin standardeja, menetelmiä ja muita aiheita tarpeen mukaan.
2. **Kansallisten laatuohjeiden noudattaminen.** Kansallisten laatuohjeiden noudattamista seurataan ja arvioidaan säännöllisesti käyttämällä asianmukaisia välineitä ja menettelyjä (esim. itsearviointeja, auditointeja ja vertaisarviointeja).
3. **Laatukokoukset muiden tilastoviranomaisten kanssa.** Kansallinen tilastolaitos järjestää muiden tilastoviranomaisten kanssa säännöllisesti kokouksia, joissa käsitellään tilastoihin ja laatuun liittyviä asioita (esim. keskustelut Euroopan tilastoja koskevista kansallisista laatuohjeista ja niiden seuranta ja arviointi).
4. **Laadunarviointityökalut.** Kansallinen tilastolaitos kehittää laadunarviointityökaluja muille tilastoviranomaisille yhteistyössä niiden kanssa ja antaa tukea niiden käyttämiseen liittyvissä kysymyksissä.

1bis.3 Tilastoviranomaiset ylläpitävät ja kehittävät jatkuvasti yhteistyötä eri tasoilla toistensa sekä Euroopan tilastojärjestelmän neuvoa-antavien elinten ja Euroopan keskuspankkijärjestelmän jäsenten, akateemisten laitosten ja tarpeen mukaan muiden kansainvälisten elinten kanssa.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Yhteistyö Euroopan tilastojärjestelmän kanssa.** Käytössä on toimintaperiaatteet, joilla tuetaan ja

edistetään tilastoviranomaisten osallistumista asianmukaisiin toimiin. Käytössä on välineitä, joiden avulla jaetaan osaamista ja edistetään yhteistyötä (tällaisia välineitä ovat esimerkiksi erilaiset tukijärjestelyt, kokoukset, verkostot ja konferenssit). Tavoitteena on parantaa virallisia tilastoja sekä kansainvälisellä että kansallisella tasolla. Henkilöstöä kannustetaan osallistumaan muiden Euroopan tilastojärjestelmään kuuluvien maiden tilastoviranomaisten henkilöstövaihto-ohjelmiin.

2. **Tietojenvaihtoa koskevat periaatteet.** Kansallisella tilastolaitoksella on toimintaperiaatteet, joiden mukaisesti vaihdetaan tietoja muiden Euroopan tilastojärjestelmään kuuluvien maiden tilastoviranomaisten kanssa etenkin yhteisen edun mukaisilla osa-alueilla, joita ovat esimerkiksi virta- ja vertailutilastot. Toimintaperiaatteissa otetaan huomioon luottamuksellisuutta ja tietosuojaa koskevat vaatimukset.
3. **Yhteistyö Euroopan tilastojärjestelmän neuvoa-antavien elinten kanssa.** Eurostat ja kansalliset tilastolaitokset seuraavat säännöllisesti suosituksia, joita antavat Euroopan tilastojärjestelmän neuvoa-antavat elimet (mm. Euroopan tilastohallinnon neuvoa-antava komitea (ESGAB) ja Euroopan tilastojen neuvoa-antava komitea (ESAC)).
4. **Yhteistyö keskuspankkien kanssa.** Kansallinen tilastolaitos ja kansallinen keskuspankki pitävät säännöllisesti kokouksia, ja yhteistyöstä laaditaan sopimuksia tai yhteisymmärryspöytäkirjoja. Euroopan tasolla Eurostatin ja Euroopan keskuspankin / EKP:n tilasto-osaston välistä yhteistyömuistiota pannaan täytäntöön Euroopan tilastofoorumin puitteissa.
5. **Yhteistyö tutkimuslaitosten kanssa.** Tilastoviranomaisten ja merkityksellisten tutkimuslaitosten välistä yhteistyötä pidetään yllä ja kehitetään esimerkiksi yhteisten tilastojen kehittämishankkeiden, harjoittelupaikkojen, tutkijanpaikkojen ja kollokvioiden avulla.
6. **Yhteistyö kansainvälisten toimijoiden kanssa.** Tilastoviranomaisten ja kansainvälisten toimijoiden välistä yhteistyötä pidetään yllä ja kehitetään esimerkiksi yhteisten hankkeiden, työryhmien ja kollokvioiden avulla.
7. **Innovoinnin edistäminen ja tukeminen.** Kansallisten tilastolaitosten johtajat, muiden tilastoviranomaisten tilastotoiminnan johtajat ja Eurostat edistävät/tukevat innovointia tekemällä yhteistyötä ja sopimuksia julkisten laitosten, yksityisten yritysten, akateemisten ja tutkimuslaitosten, valtionhallinnon elinten ja muiden teknologia-alan innovoinnissa mukana olevien tahojen kanssa.
8. **Tilastoviranomaisten väliset kumppanuudet.** Jotta voidaan lujittaa kansallisten tilastojärjestelmien välisiä sekä kansallisten tilastolaitosten ja Eurostatin välisiä kumppanuuksia, toimijoita kannustetaan aloittamaan yhteisiä hankkeita, joita jo toteutetaankin (mm. ESSnets sekä tutkimushankkeet ja kansainväliset yhteistyöhankkeet).

Periaate 2: Tiedonkeruuvaltuudet ja tiedonsaanti.

Tilastoviranomaisilla on selkeät juridiset valtuudet kerätä ja saada käyttöönsä tietoja eri tietolähteistä Euroopan tilastotarpeisiin. Hallinto, yritykset ja kotitaloudet sekä suuri yleisö voidaan lailla määrätä tilastoviranomaisen pyynnöstä sallimaan pääsy tietoihin tai antamaan tietoja Euroopan tilastotarpeisiin.

2.1 Tilastoviranomaisten eri tietolähteistä tapahtuvaa tiedon keruuta ja tiedonsaantia koskevat valtuudet Euroopan tilastojen kehittämistä, tuottamista ja jakelua varten on kirjattu lakiin.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Tilastoviranomaisten valtuudet.** Tilastoviranomaisten valtuudet kerätä ja saada tietoa (myös hallinnollista tietoa) useista tietolähteistä Euroopan tilastotarpeisiin on kirjattu kansalliseen tilastolakiin ja/tai siitä on säädetty muussa asiaankuuluvassa lainsäädännössä.
2. **Tiedot asianmukaisesta lainsäädännöstä.** Tilastoviranomaisten verkkosivustoilla on tietoa siitä lainsäädännöstä, jossa säädetään tilastoviranomaisten valtuuksista kerätä ja saada tietoa.
3. **Tilastotarpeiden perustelut.** Tarve kerätä ja saada tietoa perustellaan julkisesti saatavilla olevissa asiakirjoissa, joissa määritetään myös sääntelyyn liittyvät, menetelmälliset, tekniset ja hallinnolliset vaatimukset.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

4. **Tiedonkeruu- ja tiedonsaantimenettelyt.** Käytössä on menettelyjä, joilla hallinnoidaan tiedonkeruuta ja tiedonsaantia useista tietolähteistä.
5. **Tietolähteiden hankkimista koskevat menettelyt.** Jokaisella tilasto-osa-alueella selvitetään säännöllisesti mahdollisuuksia hankkia uusia tietolähteitä, jotka sisältävät myös yksityisomistuksessa olevia tietoja, ja arvioidaan niiden käyttökelpoisuutta ja saatavuutta tilastojen tuottamisen kannalta.

2.2 Tilastoviranomaisille on lainsäädännössä annettu lupa käyttää hallinnollisia aineistoja nopeasti ja maksutta tilastotarkoituksiin. Tilastoviranomaiset osallistuvat alusta lähtien hallinnollisten rekisterien suunnitteluun, kehittämiseen ja lakkauttamiseen, jotta ne olisivat tilastollisiin tarkoituksiin sopivat.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Oikeus saada hallinnollisia tietoja.** Kansallisessa tilastolaissa ja muussa asianmukaisessa lainsäädännössä säädetään tilastoviranomaisten oikeudesta saada hallinnollisia tietoja nopeasti ja maksutta tilastotarkoituksiin.
2. **Hallinnollisten tietojen haltijoiden velvollisuus.** Kansallisessa tilastolaissa ja muussa asianmukaisessa lainsäädännössä säädetään, että hallinnollisten tietojen haltijoilla on velvollisuus kuulla tilastoviranomaisia ja velvollisuus ottaa tilastoviranomaiset alusta lähtien mukaan tilastotarkoitusten kannalta merkityksellisten hallinnollisten rekisterien suunnitteluun, kehittämiseen, standardointiin ja lakkauttamiseen.
3. **Hallinnollisten tietojen haltijoita koskeva lainsäädäntö.** Hallinnollisten tietojen haltijoita koskeva lainsäädäntö ei estä hallinnollisten tietojen saantia tilastotarkoituksiin.

4. **Hallinnollisia tietoja koskevan lainsäädännön seuranta.** Käytössä on esimerkiksi lainsäädäntöön tehtäviä muutoksia koskevan ennakoilmoitusjärjestelmän kaltainen menettely, jolla seurataan hallinnollisten tietojen käyttöä koskevan lainsäädännön kehitystä. Kehitystä analysoidaan ja tarvittaessa ryhdytään toimiin.
5. **Tilastoviranomaisten ja hallinnollisten tietojen haltijoiden väliset sopimukset.** Tilastoviranomaiset ja hallinnollisten tietojen haltijat tekevät kirjalliset sopimukset, jotta säännöksiä voidaan noudattaa. Näissä sopimuksissa sovitaan tietojen kattavuudesta, toimitustiheydestä, toimitusaikataulusta, yleisestä toimitustavasta, datan tiedostomuodosta, metatiedoista sekä käytettävästä tekniikasta. Lisäksi niissä sovitaan tilastoviranomaisten kuulemismenettelystä/-prosessista hallinnollisten rekisterien muutosten ja lakkauttamisen sekä muiden merkityksellisten tilanteiden yhteydessä.
6. **Kuuleminen.** Kansallisen tilastolaitoksen ohjaamien kuulemisten tarkoituksena on varmistaa, että mahdollisten uusien hallinnollisten rekisterien kehityksestä ja niiden myöhemmästä rakenteesta keskustellaan säännöllisesti. Kuulemisia varten voidaan perustaa komiteoita julkisiin elimiin, esim. ministeriöihin.
7. **Yhteistyö.** Käytössä on yhteistyöjärjestelyjä, joiden avulla mahdollistetaan tilastoviranomaisten ja hallinnollisten tietojen haltijoiden väliset säännölliset keskustelut uusien hallinnollisten tietojen rakenteesta ja muutoksista taikka nykyisten hallinnollisten tietojen keräämisen lakkauttamisesta tai muista muutoksista. Keskustelut voidaan toteuttaa kokouksina (etänä tai paikan päällä), keskustelu-/kuulemisalustojen avulla tai muulla sopivalla tavalla.
8. **Tiedottaminen.** Tilastoviranomaiset tiedottavat lainsäädännöstä hallinnollisten tietojen haltijoille kokouksissa ja infotilaisuuksissa. Näin parannetaan hallinnollisten tietojen haltijoiden tietämystä lainsäädännöstä.
9. **Tietojen toimitusmenettelyt.** Käytössä on menettelyjä, joilla varmistetaan hallinnollisten tietojen nopea toimitus. Myös toimitustapa (esim. hallinnollisten rekisterien toimitustiheys ja toimitusaikataulu tilastoviranomaiselle) on määritetty. Näihin menettelyihin sisältyy myös hallinnollisia rekistereitä koskeva arviointi, jossa tarkastellaan niiden kattavuutta, sisältöä, käsitteitä ja määritelmiä, sekä laadunvarmistus.
10. **Standardoidut metatiedot.** Käytössä on menettelyjä, joilla varmistetaan, että hallinnollisten tietojen haltijat toimittavat säännöllisesti standardoituja metatietoja.
11. **Tietojen käyttöoikeuksien hallinta.** Tilastoviranomaiset hallinnoivat hallinnollisten tietojen käyttöoikeuksia keskitetysti.

2.3 Tilastoviranomaiset voivat lainsäädännön perusteella määrätä vastaamaan tilastolliseen tiedonkeruuseen.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Oikeusperusta.** Tilastoviranomaisille on annettu kansallisessa tilastolaissa ja/tai muussa asiaankuuluvassa lainsäädännössä oikeus määrätä hallintoelimille, yrityksille ja yksityishenkilöille velvollisuus vastata tilastotietojen keräämistä / pääsyä tietoihin koskeviin pyyntöihin ja _yksityishenkilöiden osalta _antaa henkilökohtaisia tietoja.
2. **Vastaajille annettavat tiedot.** Vastaajille annetaan selkeää tietoa vastaamisvelvollisuudesta. Nämä tiedot julkaistaan myös tilastoviranomaisten verkkosivuilla. Tiedoissa kerrotaan, minkä säännösten perusteella tietoja pyydetään ja mitä seuraamuksia pyyntöön vastaamatta jättämisestä voi olla.
3. **Ennakoivat toimenpiteet.** Käytössä on toimintamalli, johon sisältyy ennakoivia toimenpiteitä, kuten muistutuksia ja mahdollisia kannustimia. Vastausastetta pyritään parantamaan myös kehittämällä kyselylomakkeita ja viestintää vastaajien kanssa.
4. **Seuraamukset.** Käytössä on menettely, jonka mukaan määrätään seuraamukset tutkimuksiin vastaamatta jättämisestä. Nämä tiedot ovat saatavilla tilastoviranomaisen verkkosivuilla.

5. **Vastaamiseen kannustavat toimenpiteet.** Käytössä on toimenpiteitä, joilla vastaajia kannustetaan vastaamaan tilastotutkimuksiin. Näitä toimenpiteitä ovat esimerkiksi seuraavat:
- ☐ Automaattinen muistutusjärjestelmä;
 - ☐ Vastaajien muistuttaminen siitä, että vastaaminen on pakollista (jos näin on lainsäädännön nojalla);
 - ☐ Yksityiskohtaisten tietojen antaminen vastaajille tutkimuksesta; kannustimet (esim. tieto siitä, mihin tutkimus liittyy, mikä on tutkimuksen tavoite ja asiayhteys, kysymysten perustelut, mahdolliset seuraamukset, tietoa tuloksista);
 - ☐ Automaattinen palaute vastaajille (esim. yrityksille): tietoa tutkimuksen perusteella laadituista tilastoista.

2.4 Muissa tietolähteissä, kuten yksityisomistuksessa olevan tiedon saantia helpotetaan tilastollisiin tarkoituksiin, varmistaen samalla tilastollinen ja yleinen tietosuoja.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Sopimukset.** Muiden tietojen, kuten yksityisomistuksessa olevien tietojen, haltijoiden kanssa tehdään sopimukset, joiden avulla varmistetaan pääsy näihin tietoihin ja helpotetaan sitä. Näissä sopimuksissa voidaan sopia esimerkiksi seuraavista asioista: tietojen käytön laajuus, yhteistyön kestävyys, tietojen saannin/luovuttamisen/toimittamisen tiheys ja aikataulu, pääsy-/toimitustapa, metatietoja toimitus, tietojen asianmukainen käyttö, yksityisomistuksessa olevien tietojen käytöstä mahdollisesti maksettava korvaus, tilastosalaisuus ja tietosuoja.
2. **Kumppanuudet.** Tilastoviranomaiset solmivat yksityisyritysten, tutkijoiden ja yliopistojen, valtionhallinnon, kansalaisjärjestöjen ja muiden sopivien tahojen kanssa kumppanuuksia, joiden tarkoituksena on edistää yhteistyötä ja helpottaa pääsyä muihin, esim. yksityisomistuksessa oleviin, tietoihin.
3. **Tiedottaminen.** Tilastoviranomaiset pitävät kokouksia ja järjestävät muita infotilaisuuksia muiden, kuten yksityisomistuksessa olevien, tietojen haltijoiden kanssa sekä hallinnollisella että operatiivisella tasolla. Näissä tilaisuuksissa käsitellään esimerkiksi seuraavia seikkoja: virallisten tilastojen tehtävänmäärittely, tilastoviranomaisen valtuudet, yksityisomistuksessa olevien tietojen käytön syyt, tietosuojalainsäädäntö ja se, miten viranomaiset soveltavat sitä.
4. **Sitoutuminen.** Tilastoviranomaisten ylempi johto kannustaa valtionhallinnon tason ja tärkeimpien sidosryhmien vertaisiaan, kuten toimialajärjestöjä, osallistumaan keskusteluihin yksityisomistuksessa olevien tietojen haltijoiden ylemmän johdon kanssa.
5. **Ohjeet.** Käytössä on ohjeet tilastoviranomaisten ja muiden, kuten yksityisomistuksessa olevien, tietojen haltijoiden välisestä yhteistyöstä, ja ne ovat henkilöstön saatavilla.
6. **Tietolähteiden etsiminen.** Käytössä on menettelyjä ja riittävät resurssit siihen, että uusia mahdollisia tietolähteitä voidaan hankkia.
7. **Tietoihin pääsyä koskevat menettelyt.** Käytössä on menettelyt, jotka koskevat pääsyä muihin, kuten yksityisomistuksessa oleviin, tietoihin. Menettelyissä pyritään toimimaan niin, että yksityisomistuksessa olevien tietojen haltijoiden työmäärä voidaan pitää kohtuullisena. Lisäksi on pyrittävä välttämään aiheuttamasta häiriötä näiden tietojen haltijoiden liiketoimintamalleille.
8. **Maksuton pääsy tietoihin.** Käytössä on ohjeita siitä, miten edistetään maksutonta pääsyä muihin tietoihin, kuten yksityisomistuksessa oleviin tietoihin.
9. **Korvaus tietoihin pääsystä.** Käytössä on menettely, jolla taataan asianmukainen päätöksenteko mahdollisista rahallisista korvauksista tai muista kuin rahallisista korvauksista (esim. menetelmiin liittyvä yhteistyö ja koulutus) siitä, että tilastoviranomainen saa käyttöoikeuden muihin tietoihin, kuten

yksityisomistuksessa oleviin tietoihin.

10. **Tietosuojamenettelyt.** Käytössä on tilastolliseen tietosuojaan (tilastosalaisuuteen) ja tietoturvaan liittyvät menettelyt, joita sovelletaan muiden tietojen, kuten yksityisomistuksessa olevien tietojen yhteydessä.
11. **Tietoihin pääsyn hallinta.** Tilastoviranomaiset hallinnoivat uusiin tietolähteisiin pääsyä keskitetysti. Hallinnoinnista voi vastata joko virtuaalinen yksikkö tai keskitetysti tilastoviranomainen.
12. **Tekninen kapasiteetti.** Tilastoviranomaisilla on tietoihin pääsyn edellyttämä tekninen kapasiteetti. Käytössä ovat kaikki tarvittavat tekniset suojatoimet, joilla taataan, että tietoja käsitellään ja säilytetään turvallisesti.

Periaate 3: Riittävät voimavarat.

Tilastoviranomaisten käytettävissä olevat voimavarat riittävät täyttämään Euroopan tilastoja koskevat vaatimukset.

3.1 Inhimilliset, taloudelliset ja tekniset voimavarat ovat sekä määrältään että laadultaan sellaiset, että ne riittävät vastaamaan tilastoinnin tarpeisiin.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Strateginen suunnittelu.** Käytössä on strateginen suunnitteluprosessi, jossa otetaan huomioon henkilöstöresurssit sekä taloudelliset ja tietotekniset resurssit.
2. **Henkilöresursseja koskevat toimintaperiaatteet.** Tilastoviranomaisilla on käytössä henkilöresursseja koskevat toimintaperiaatteet, joilla varmistetaan, että saatavilla on riittävästi korkean osaamistason työntekijöitä. Näihin toimintaperiaatteisiin sisältyvät myös asianmukaisesti pätevien työntekijöiden palvelukseenottoa ja resurssien jakamista/uudelleenjakamista koskevat menettelyt. Lisäksi toimintaperiaateissa on ohjeita koulutuksesta, osaamisen johtamisesta, urakehityksestä ja työntekijöiden motivoinnista.
3. **Rahoitusta koskevat toimintaperiaatteet.** Tilastoviranomaisilla on käytössä rahoitusta koskevat toimintaperiaatteet, joiden avulla varmistetaan taloudellisten resurssien asianmukainen hallinnointi ja valvonta. Nämä toimintaperiaatteet koostuvat seuraavista osa-alueista: talousarviomenettelyt, joihin sisältyvät talousarvion kohdentaminen ja valvonta, toimijoiden roolien ja vastuiden määrittelyt sekä talousarvioraportointia ja ulkoistamista koskevat ohjeet.
4. **Tietotekniset toimintaperiaatteet.** Tilastoviranomaisilla on käytössä tietotekniikkaa koskevat toimintaperiaatteet, joiden avulla varmistetaan tietoteknisten resurssien asianmukainen hallinnointi. Näissä toimintaperiaateissa käsitellään tilastoviranomaisten tietojärjestelmien, verkostojen ja informaatioresurssien käytettävyyttä, käyttöä ja turvallisuutta. Tietoteknisiä toimintaperiaatteita ja tietoteknistä arkkitehtuuria tarkistetaan säännöllisesti ja päivitetään tarvittaessa.
5. **Hallintoelinten sitoutuminen.** Tilastoviranomaiset keskustelevat resursseihin liittyvistä kysymyksistä säännöllisesti asianmukaisten hallintoelinten kanssa.
6. **Joustavuus resurssien jakamisessa.** Mikäli tietty hallintorakenne sallii tämän, käytössä on menettelyjä, jolla tuetaan henkilöresurssien sekä taloudellisten ja tietoteknisten resurssien joustavaa jakamista koskevaa päätöksentekoa, jotta voidaan reagoida muuttuviin tarpeisiin ja prioriteetteihin.
7. **Resurssien käytön valvonta.** Käytössä on menettelyjä, joilla valvotaan henkilöresurssien sekä taloudellisten ja teknisten resurssien käyttöä (asianmukaisten arviointimenettelyjen pohjalta) ja joilla siitä raportoidaan ylemmälle johdolle säännöllisesti.
8. **Resurssien riittävyyden arviointi.** Käytössä on menettelyjä, joilla arvioidaan henkilöresurssien sekä taloudellisten ja tietoteknisten resurssien riittävyyttä säännöllisesti.
9. **Riskienhallinta.** Käytössä on menettelyjä, joilla arvioidaan ja lievennetään taloudellisia ja muita riskejä säännöllisesti.
10. **Toimenkuvaukset.** Käytössä on menettelyjä, joilla varmistetaan, että kaikista toimista on saatavana toimenkuvaukset, joissa määritetään tehtävät ja tarvittavat pätevyydet, ja että henkilökunta tuntee nämä kuvaukset.
11. **Koulutuksen järjestäminen.** Käytössä on menettelyjä, joiden avulla voidaan suunnitella ja järjestää asianmukaista koulutusta koko henkilökunnalle riittävän taitotason ja osaamisen varmistamiseksi sekä arvioida koulutuksen asianmukaisuutta ja tehokkuutta säännöllisesti.

3.2 Tilastojen kattavuus, yksityiskohtaisuus ja kustannukset ovat oikeassa suhteessa tarpeisiin nähden.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Tilastojen kattavuuden, yksityiskohtaisuuden ja kustannusten mukauttamista tarpeisiin koskevat toimintaperiaatteet.** Käytössä on toimintaperiaatteet, joilla määritetään syy-seuraussuhteita ja arvioidaan, missä määrin tilastolliset tarpeet täyttyvät tilastoja koskevissa työohjelmissa.
2. **Yhteistyö sidosryhmien kanssa.** Sidosryhmien kanssa tehdään yhteistyötä, jonka puitteissa keskustellaan tilastojen kattavuudesta, kustannuksista ja hyödyistä.
3. **Suunnittelumenettelyt.** Käytössä on menettelyjä, joilla analysoidaan ja arvioidaan tilastojen kattavuutta ja määritellään se kustannukset, mahdollisuudet ja tarpeet huomioon ottaen.
4. **Kustannustietoisuus.** Henkilökunnalle kerrotaan virallisten tilastojen kustannuksista tuotteen sisältöön, laatuun ja mahdollisiin kompromisseihin nähden.
5. **Tilastojen kattavuus, yksityiskohdat ja kustannukset.** Tilastojen kattavuus, yksityiskohdat ja kustannukset määritetään tilastoja koskevissa työohjelmissa ja/tai muissa asiakirjoissa.
6. **Käyttäjien tarpeiden ja palautteen seuranta.** Käyttäjien tarpeita ja palautetta seurataan, ja ne otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon tilastoja koskevassa suunnitteluprosessissa.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

7. **Kustannuslaskenta.** Järjestelmällinen prosessipohjainen ja tuotepohjainen kustannuslaskenta tukee johtoa kustannusten raportoinnissa ja kustannus-hyötyanalyysin laatimisessa.

3.3 Käytössä on menettelytavat uusiin tilastoihin liittyvien tarpeiden arvioimiseksi ja perustelemiseksi kustannusten osalta.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Uusien tarpeiden arviointi kustannuksiin nähden.** Tilastoviranomaisilla on käytössään menettelyjä, joilla varmistetaan, että uusien tilastojen tarve määritetään ja analysoidaan tarkasti kustannusarvioineen.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

2. **Prioriteettien määrittäminen.** Käytössä on prosessi, jolla määritetään uusien tarpeiden yhteydessä prioriteetit käyttäjien tarpeiden perusteella.
3. **Tilastotuotteita koskeva kustannuslaskenta.** Käytössä on menettely, jolla varmistetaan, että uusista tilastotuotteista tehdään kustannuslaskenta kaikkien tilastoja koskevaan työohjelmaan sisältyvien osa-alueiden kannalta.

3.4 Tilastotarpeiden arviointia varten on olemassa menettelytavat, joilla selvitetään, voidaanko joidenkin tilastotietojen keruu lopettaa tai sitä supistaa ja vapauttaa siten voimavaroja.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Arviointimenettelyt.** Käytössä on kaikkien tilastojen osalta säännöllisesti toteutettavia

arviointimenettelyjä, joiden perusteella voidaan tehdä päätöksiä tilastoista, joiden laatiminen voidaan lopettaa tai joita voidaan supistaa resurssien vapauttamiseksi.

2. **Käyttäjien kuuleminen.** Käyttäjiä kuullaan, jotta voidaan keskustella säännöllisen arviointimenettelyn tuloksista ja tehdä niitä koskevia päätöksiä.
3. **Suunnittelua ja prioriteettien määrittämistä koskeva prosessi.** Käytössä on menettelyjä, joiden avulla suunnitellaan ja toteutetaan tilastojen lopettaminen tai supistaminen.

Periaate 4: Laatuun sitoutuminen.

Tilastoviranomaiset ovat sitoutuneet laatuun. Ne määrittelevät järjestelmällisesti ja säännöllisesti prosessien ja tilastotuotteiden vahvuudet ja heikkoudet, jotta laatua pystytään parantamaan jatkuvasti.

4.1 Laatusuoritus on määritelty ja se on julkisesti saatavilla. Laadunhallinnan tukena on asianmukainen organisaatio ja välineet.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Laatusuoritus/-sitoumus.** Laatusuoritus/-sitoumista koskevassa tekstissä määritetään tilastojen laatuun liittyvät periaatteet, käytännöt ja sitoumukset, jotka ovat yhdenmukaisia Euroopan tilastojärjestelmän tehtävämäärittelyssä ja visiossa asetettujen tavoitteiden kanssa. Laatusuoritus/-sitoumista koskeva teksti on julkisesti saatavilla.
2. **Organisaatorakenne laadunhallintaa varten.** Tilastoviranomaisilla on selkeä organisaatorakenne laadunhallintaa varten. Esimerkkejä tällaisesta rakenteesta:
 - laatukomitea
 - laatusuoritus
 - keskitetty laatusuoritus
 - muut rakenteet (esim. laatusuoritusajaksi koulutetut työntekijät).
3. **Laatusuoritus.** Laatusuorituksissa määritetään, miten toteutetaan tilastojen tuotantoprosessiin liittyviä laadunvarmistuksen osatekijöitä, joita ovat muun muassa seuraavat:
 - Kuvaus tilastojen tuotantoprosessin eri vaiheista ja linkit kutakin vaihetta koskevaan asianmukaiseen referenssiaineistoon. Kuvaus laaditaan tilastoinnin yleisen prosessimallin (GSBPM:n) tai muun vastaavan prosessikuvauksen mukaisesti.
 - Kuvaus menetelmistä, joilla varmistetaan laatu tilastojen tuotantoprosessin kussakin vaiheessa.
4. **Laatusuorituksen saatavuus.** Laatusuoritus on käytettävissä ja saatavilla vähintään tiivistelmäversiona.
5. **Dokumentoinnin infrastruktuuri.** Käytössä on infrastruktuuri ja resurssit, joiden avulla ylläpidetään päivitettävää dokumentaatiota laadusta.
6. **Laatusuoritus.** Laatusuoritus jalkautetaan organisaatioon järjestämällä säännöllistä koulutusta, jolla tuetaan laatusuorituksen toteuttamista, perehdyttämällä uudet työntekijät, pitämällä säännöllisesti laatusuorituksen koulutustilaisuuksia ja työpajoja sekä toteuttamalla muita aloitteita.
7. **Riskienhallinta.** Organisaatiossa toteutetaan riskienhallintatoimia, ja riskienhallintaa sovelletaan eri tasoilla esimerkiksi seuraavasti:
 - strateginen taso (ts. mitä riskejä aiheutuu siitä, ettei toimita strategisten arvojen ja tavoitteiden mukaisesti)
 - Euroopan tilastoja koskevien käytännönsäätöjen taso (ts. mitä riskejä aiheutuu siitä, ettei Euroopan tilastoja koskevia käytännönsäätöjä noudateta ollenkaan tai tiettyjen periaatteiden osalta)
 - prosessi-, tuote- ja hanketaso.
8. **Riskin- ja laadunhallinta.** Riskin- ja laadunhallintatoimia koordinoidaan tiiviisti.
9. **Euroopan tilastoja koskevien käytännönsäätöjen saatavuus.** Euroopan tilastoja koskevat käytännönsäädöt esitetään näkyvästi tilastoviranomaisten verkkosivuilla.
10. **Viittaukset Euroopan tilastoja koskeviin käytännönsäätöihin.** Jaettuihin tilastoihin liittyvissä mediatiedoiteissa viitataan tarvittaessa Euroopan tilastoja koskeviin käytännönsäätöihin.

4.2 Käytössä on menettelytavat tilastoprosessien laadun suunnittelua, valvontaa ja parantamista varten, myös useista tietolähteistä yhdistetyn tiedon osalta.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Metodologinen ja tekninen tuki sekä yleiset työkalut.** Erikoistuneet/nimetyt yksiköt antavat metodologista ja teknistä tukea ja yleisiä työkaluja käytettäväksi, kun toteutetaan prosessin laadun valvontaa, varmistusta ja parantamista koskevia suunnitelmia.
2. **Jatkuvan parantamisen toimintakulttuuri.** Organisaatiossa edistetään ja toteutetaan jatkuvan parantamisen toimintakulttuuria, johon sisältyy esimerkiksi seuraavaa:
 - Henkilökunnalle tiedottaminen siitä, miten tärkeää ja välttämätöntä tilastoprosessien laadun jatkuva parantaminen esimerkiksi koulutuksen, seminaarien, viestinnän jne. avulla on.
 - Menetelmien ja prosessien järjestelmällinen arviointi ja dokumentointi sekä parannuksiin tähtääviin toimenpiteisiin ryhtyminen.
 - Tilastoprosessien hyvien käytäntöjen järjestelmällinen määrittäminen ja vaihtaminen.
 - Tilastoprosessien laadun järjestelmällinen valvonta, arviointi ja parantaminen myös useista tietolähteistä yhdistetyn tiedon osalta.
3. **Prosessin laadun arviointi.** Käytössä on esimerkiksi laatuauditointien, laututarkastusten tai laadunarviointien kaltaisia prosesseja, joissa arvioidaan tilastojen tuotantoprosessin eri vaiheiden laatua laadunvarmistus- ja parannussuunnitelman mukaisesti.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

4. **Laadunvarmistus- ja parannussuunnitelma** Käytössä on laadunvarmistus- ja parannussuunnitelma tai muu samantyyppinen toimintamalli. Siinä kuvataan työskentelystandardit, viralliset velvoitteet (esim. lait ja sisäiset säännöt) sekä laadunvalvonta- ja parannustoimien kokonaisuus, jonka avulla ehkäistään ja valvotaan virheitä, arvioidaan laatuindikaattoreita sekä valvotaan ja parannetaan laatua tilastojen tuotantoprosessin jokaisessa vaiheessa myös useista tietolähteistä yhdistetyn tiedon osalta. Laadunvarmistus- ja parannussuunnitelma perustuu laatuohjeisiin (kummatkin asiakirjat voivat kuitenkin olla keskenään yhdenmukaisia kansallisten olosuhteiden mukaan).

Laadunvarmistus- ja parannussuunnitelmaa tai muuta samantyyppistä toimintamallia sovellettaessa

- otetaan huomioon käyttäjän tarpeet ja tarkistetaan, että tilastoprosessi on asianmukainen;
 - varmistetaan, että tilastojen tuotantoprosessin rakenne on teknisesti ja organisatorisesti tehokas;
 - varmistetaan tiedonkeruun laatu myös hallinnollisten tietojen ja muiden tietolähteiden käytön osalta;
 - varmistetaan useista tietolähteistä yhdistetyn tiedon laatu;
 - varmistetaan tietojenkäsittelyn laatu (koodauksen, editoinnin, laskennan ja estimoinnin osalta);
 - varmistetaan, että mahdolliset kompromissit tutkitaan laadun osalta järjestelmällisesti;
 - varmistetaan, että edellä kuvatut tiedot ovat saatavilla esimerkiksi laaturaporteissa ja että ne ovat käyttäjille ymmärrettäviä;
 - varmistetaan, että käyttäjiltä kerätään säännöllisesti reaktioita/palautteita, jotka arvioidaan ja joiden pohjalta ryhdytään tarvittaessa toimiin;
 - varmistetaan, että käyttäjille toimitetaan sopivia metatietoja, jotta he ymmärtävät laatu- ja laatuolosuhteita paremmin;
 - toteutetaan muita laadun varmistukseen ja parantamiseen tähtääviä toimia tilastoprosessin eri vaiheissa.
5. **Prosessin laadun parantaminen.** Laadunarviointien tuloksia käytetään prosessitasolla prosessien ja tuotteiden laadun parantamiseen. Parannustoimien toteuttamista seurataan säännöllisesti. Ylimmälle

johdolle tiedotetaan edistymisestä, jotta se voi tehdä päätöksiä seuraavista toimista.

4.3 Tilastotuotteiden laatua valvotaan säännöllisesti, niissä mahdollisesti käytettyjen kompromissien vaikutus arvioidaan ja laadusta raportoidaan Euroopan

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Tuotteiden laadun seuranta.** Käytössä on laadusta raportointiin tarkoitettuja menettelyjä, joiden avulla seurataan tuotteiden laatua sisäisesti. Tuloksia analysoidaan säännöllisesti, ja niitä arvioidaan myös mahdolliset kompromissit huomioon ottaen. Ylimmälle johdolle tiedotetaan päätelmistä, jotta se voi tehdä päätöksiä parannustoimista.
2. **Tuotteiden laadun arviointi.** Käytössä on menettelyjä, joilla arvioidaan tuotteiden laatua Euroopan tilastoja koskevien laatukriteerien mukaisesti. Arvioinnin tavoitteena on laadun parantaminen.
3. **Käyttäjättyytyväisyystutkimukset.** Käyttäjättyytyväisyystutkimuksia tai muita menettelyjä, joilla selvitetään käyttäjien tarpeita, toteutetaan säännöllisesti. Niiden tärkeimmät tulokset asetetaan julkisesti saataville, ja ne sisällytetään laaturaportteihin, jos sitä pidetään hyödyllisenä.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

4. **Käyttäjille tarkoitetut laaturaportit.** Käyttäjille tarkoitettuja laaturaportteja tuotetaan säännöllisesti ja ne asetetaan julkisesti saataville Euroopan tilastojärjestelmän viitemetatietoja ja laatuindikaattoreita koskevien standardien (esim. Single Integrated Metadata Structure (SIMS) -mallin) mukaisesti.
5. **Tuottajille tarkoitetut laaturaportit.** Tuottajille tarkoitettuja laaturaportteja tuotetaan säännöllisesti, ja niitä jaetaan sen mukaan, mikä on tarpeen (määraajat määritettävä esimerkiksi tilastoasetuksen ja kyselyn elinkaaren mukaan) Euroopan tilastojärjestelmän viitemetatietoja ja laatuindikaattoreita koskevien standardien (esim. SIMS-mallin) mukaisesti. Näitä raportteja käytetään säännölliseen laadunvalvontaan pitkän ajan kuluessa.

4.4 Tilastoinnin keskeisimmät tulokset tarkastetaan säännöllisesti ja perusteellisesti käyttäen tarpeen mukaan myös ulkopuolisia asiantuntijoita.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Laatutarkastusten toteuttamissuunnitelma.** Laaditaan säännöllisten laatutarkastusten toteuttamista (itsearviointien, tuettujen itsearviointien, laadunarviointien, vertaisarviointien taikka laatuauditointien välityksellä) koskeva asianmukainen suunnitelma ja toteutetaan se.
2. **Laatutarkastusten menetelmät.** Laatutarkastuksille on määritetty menetelmät, joita sovelletaan. Menetelmiä tarkistetaan tarvittaessa.
3. **Laatutarkastuksia koskeva organisaatorakenne.** Käytössä on laatutarkastusten toteuttamisen kannalta asianmukainen organisaatorakenne.
4. **Sisäisten auditointien koulutus.** Sisäisille laatutarkastajille/-auditoijille järjestetään koulutusta tilastollisesta käsittelystä, laadusta, auditointitekniikoista ja käyttäytymisestä.
5. **Viiteasiakirjat:** Laatutarkastuksissa käytetään seuraavia viiteasiakirjoja:
 - laatupolitiikka
 - laatuohjeet/laadunvarmistussuunnitelma tai vastaava toimintamalli
 - tuottajille tarkoitetut laaturaportit ja/tai käyttäjille tarkoitetut laaturaportit
 - itsearviointikyselyt, jotka tuottajat täyttävät

- tarkastuksista/arvioinneista/auditointihaastatteluista laaditut raportit
- vastaajien ja/tai käyttäjien täyttämät kyselyt
- mahdolliset muut käyttäjätyytyväisyystutkimukset.

6. **Toimintasuunnitelmat.** Laatutarkastusten keskeisistä tuloksista keskustellaan ylimmän johdon kanssa, ja niiden pohjalta laaditaan toimintasuunnitelmia.
7. **Käyttäjiltä saatu palaute.** Eri käyttäjiltä saatua asianmukaista palautetta hyödynnetään toimintasuunnitelmissa (käyttämällä käyttäjätyytyväisyystutkimuksia tai kohderyhmiä).
8. **Ulkopuolisten asiantuntijoiden käyttäminen.** Keskeisten tilastoalojen arvioinnissa käytetään tarpeen mukaan ulkopuolisia asiantuntijoita.
9. **Vertailu.** Keskeisiä tilastoprosesseja vertaillaan muiden tilastoviranomaisten prosesseihin, jotta voidaan määrittää hyviä käytäntöjä.

Periaate 5: Tilastollinen tietosuojaja (tilastosalaisuus) ja tietoturva

Tietojen toimittajien yksityisyys, niiden tuottaman tiedon salassapito, tiedon käyttäminen ainoastaan tilastotarkoituksiin sekä tietojen turvaaminen taataan ehdottomasti.

5.1 Tilastollinen tietosuojaja taataan laissa.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Säännökset.** Tilastolaissa ja/tai muussa asiaankuuluvassa lainsäädännössä (EU:n tasolla ja kansallisella tasolla) on selkeitä säännöksiä, joilla taataan tilastollinen tietosuojaja ja tietoturva.

5.2 Henkilöstö allekirjoittaa salassapitoa koskevat juridiset sitoumukset palvelukseen ottamisen yhteydessä.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Pakolliset salassapitositoumukset.** Tilastoviranomaisilla on käytössä tilastollisesta tietosuojasta annettujen säännösten noudattamista koskevat sitoumukset, jotka kaikki työntekijät allekirjoittavat työpaikalla taikka palvelukseen ottamisen yhteydessä. Myös ulkopuoliset asiantuntijat, jotka työskentelevät tilastoviranomaisten toimeksiannosta, allekirjoittavat nämä sitoumukset. Jos säännöksiä muutetaan, nämä sitoumukset päivitetään ja kaikki työntekijät tai asianomaiset osapuolet allekirjoittavat ne uudestaan.

5.3 Tietosuojan tarkoituksellisesta rikkomisesta rangaistaan.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Säännökset.** Tilastolaissa ja/tai muussa asiaankuuluvassa lainsäädännössä (EU:n tasolla ja kansallisella tasolla) on selkeitä säännöksiä hallinnollisista, rikosoikeudellisista ja kurinpidollisista seuraamuksista, joita määrätään tilastollisen tietosuojan ja tietoturvan rikkomisesta.
2. **Seuraamuksia koskevien säännösten julkisuus.** Tietoa nykyisistä säännöksistä, jotka koskevat tilastollisen tietosuojan ja tietoturvan rikkomisesta määrättäviä seuraamuksia, on julkisesti saatavilla.

5.4 Henkilökunnalle annetaan ohjeet ja määräykset tilastollisesta tietosuojasta kaikkien tilastoprosessien aikana. Tietosuojalinjaukset julkaistaan.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Tilastollista tietosuojaa koskevat linjaukset.** Tilastollista tietosuojaa koskevat linjaukset ovat julkisesti saatavilla. Niissä määritetään tilastollista tietosuojaa koskevat periaatteet ja sitoumukset, joilla vahvistetaan vastaajien, suuren yleisön ja muiden sidosryhmien luottamusta.
2. **Tilastollisen tietosuojan takaava organisaatorakenne.** Tilastoviranomaisilla on sellainen organisaatorakenne, että tilastollinen tietosuojaja ja tietoturva voidaan taata. Tämän rakenteen tehtävänä on laatia ohjeita, suositella sopivia menetelmiä ja säännöllisiä arviointimenetelmiä, joita

käytetään tilastollisen tietosuojan ja tietoturvan yhteydessä kaikissa tilastoprosesseissa.

3. **Työntekijöille annettavat ohjeet.** Tilastoviranomaiset laativat ja antavat työntekijöille kirjallisia ohjeita sekä koulutusta siitä, miten säilytetään ja taataan tilastollinen tietosuoja ja tietoturva kaikissa tilastoprosesseissa.
4. **Tilastollisen tietosuojan varmistamismenetelmät** Tilastollista tietosuoja koskevaa tutkimusta seurataan säännöllisesti. Käytettävät menetelmät valitaan niin, että tunnistamisen riskistä johtuvan kompromissin vaikutus tietojen häviämiseen voidaan minimoida kaikissa tilastoprosesseissa.
5. **Tilastollisen tietosuojan takaamiseen sitoutumisesta tiedottaminen vastaajille.** Vastaajille, joihin otetaan yhteyttä kaikenlaisen tiedonkeruun yhteydessä, tiedotetaan järjestelmällisesti, että tilastoviranomaiset ovat täysin sitoutuneet tietoturvan ja tilastollisen tietosuojan takaamiseen ja että tietoja käytetään yksinomaan tilastotarkoituksiin, eikä henkilökohtaisia tietoja julkisteta missään olosuhteissa.
6. **Tilastollisen tietosuojan takaamiseen sitoutumisesta tiedottaminen käyttäjille.** Käyttäjille tiedotetaan järjestelmällisesti, että tilastoviranomaiset ovat täysin sitoutuneet tietoturvan ja tilastollisen tietosuojan takaamiseen ja että tietoja käytetään yksinomaan tilastotarkoituksiin, eikä henkilökohtaisia tietoja julkisteta missään olosuhteissa.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

7. **Tilastotietojen tietosuojamenetelmät.** Käytössä on määräyksiä, joilla varmistetaan, että ennen tilastotietojen (aggregaatti- ja mikrotason tietojen) julkistamista sovelletaan tilastotietojen tietosuojamenetelmiä, jotta voidaan taata tilastollinen tietosuoja.
8. **Tulosten tarkistaminen.** Aina, kun mikrotason tietoja käytetään tutkimustarkoituksissa tietoturvallisessa ympäristössä (esim. etäkäyttö, turvattu tietokeskus, etälaskenta), kaikki julkistettavat tulokset tarkistetaan ennen niiden julkaisemista. Käytössä on menettelyjä, jolla ehkäistään tilastollisen tietosuojan rikkominen.

5.5 Tilastotietojen sekä niiden siirron turvaamisen ja koskemattomuuden suojaaminen on varmistettu tarvittavilla sääntelyllisillä, hallinnollisilla, teknisillä ja organisatorisilla toimenpiteillä hyvien käytänteiden, kansainvälisten standardien sekä eurooppalaisen ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Tietoturvaperiaatteet.** Käytössä on tietoturvaperiaatteet, joilla taataan luottamuksellisten ja arkaluonteisten tietojen tietosuoja ja tietoturva kaikissa tilastoprosesseissa, ja näitä periaatteita päivitetään säännöllisesti. Periaatteet kattavat sen toiminnallisen, teknisen, hallinnollisen ja sääntelyyn liittyvän ympäristön, jossa tilastoviranomaiset toimivat. Periaatteet ovat yleisesti tiedossa ja henkilökunnan saatavilla.
2. **Tietoturvaprosessit ja -toimenpiteet.** Tietoturvaperiaatteiden mukaisesti tilastoviranomaisilla on käytössä asianmukaiset fyysiset ja johdonmukaiset tietoturvatoimenpiteet ja -prosessit, joiden avulla varmistetaan, että tietoturva on taattu kaikissa tilastoprosesseissa (myös tietojen säilytyksessä, luovutuksessa ja jakelussa), jotta ehkäistään tietomurrot sekä tilastollisen tietosuojan ja koskemattomuuden rikkominen. Nämä toimenpiteet valitaan EU:n ja kansallisen lainsäädännön, yleisen tietosuoja-asetuksen, kansainvälisten standardien ja parhaiden käytäntöjen perusteella. Kaikki menettelyt ovat henkilökunnan tiedossa ja saatavilla.
3. **Tietoturva-auditoinnit.** Tilastoviranomaisten tietoturvajärjestelmälle tehdään säännöllisiä ja järjestelmällisiä tietoturva-auditoineja ja läpäisytestauksia. Auditoinnissa arvioidaan jokainen käytössä oleva työkalu ja suojatoimenpide, joilla suojataan tilastotietojen tietosuoja ja

koskemattomuutta niiden säilytyksen, luovutuksen ja jakelun aikana.

4. **Tietojen suojattu säilytys.** Kaikkia tilastotietoja säilytetään suojatuissa ympäristöissä, joissa luvaton pääsy tietoihin on estetty tietoturvaprotokollien, nykyisten standardien ja parhaiden käytäntöjen mukaisesti.
5. **Tietoihin pääsyn valvonta.** Kaikkea pääsyä tietovarastoihin ja luovutuskanaviin valvotaan tiukasti, ja pääsy tiedot myös tallennetaan. Käyttöoikeudet tallennetaan ja pidetään ajan tasalla luvattoman pääsyn estämiseksi.
6. **Tunnistetietojen käsittely.** Nimet, osoitteet ja muut tunnistetiedot poistetaan tiedostoista mahdollisimman varhain.
7. **Tietoriskien arviointi.** Tietoriskien arviointimenettely suunnitellaan ja otetaan käyttöön. Tietojärjestelmän turvallisuutta arvioidaan säännöllisesti. Arvioinnin perusteella määritetään asianmukaiset parannustoimet, jotka toteutetaan ja joiden tehokkuutta seurataan.
8. **Tietoturvavastaava.** Jokainen tilastoviranomainen nimittää tietoturvavastaavan, jonka tehtävänä on hallinnoida organisaation tietojärjestelmien turvallisuutta. Tietoturvavastaava:
 - tekee yhteistyötä sisältövastaavien kanssa järjestelmien turvallisuuden luokittelussa;
 - edistää tietoturvan jatkuvaa parantamista;
 - tekee riskianalyyskejä ja määrittää kuhunkin järjestelmään sovellettavia suojatoimenpiteitä;
 - valvoo suojatoimenpiteiden toteuttamista;
 - edistää turvallisuusasioihin liittyvää koulutusta, tietoisuutta ja viestintää;
 - koordinoi tietoturvahäiriöihin liittyviä vastatoimia jne.
9. **Tietosuojaan vaikutusten arviointi.** Tietosuojalainsäädännön mukaisesti suunnitellaan tietosuojaan vaikutusten arviointi, joka toteutetaan tiettyjen käsittelytyyppien yhteydessä, jotta voidaan arvioida tietosuojaan tarve ja oikeasuhteisuus. Sillä auetaan myös hallitsemaan yksityishenkilöiden oikeuksiin ja vapauksiin kohdistuvia riskejä.

5.6 Tiukkaa protokollaa sovelletaan ulkopuolisiin käyttäjiin, jotka käyttävät yksikötason tilastollista aineistoa tutkimukseen.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Ehdot, joiden mukaan mikrotason tietoihin annetaan pääsy tieteellisiä tarkoituksia varten.** Tilastolaissa ja/tai muussa asianmukaisessa (EU:n tason ja kansallisen tason) lainsäädännössä on selkeät ehdot, joiden mukaan tutkijoille annetaan pääsy mikrotason tietoihin tieteellisiä tarkoituksia varten. Nämä ehdot ovat julkisesti saatavilla.
2. **Salassapitovakuutus.** Tilastoviranomaiset velvoittavat ulkopuoliset käyttäjät (tutkimuslaitokset ja tutkijat) allekirjoittamaan salassapitoa koskevan vakuutuksen.
3. **Takeet, jotka koskevat pääsyn antamista tutkijoille mikrotason tietoihin tieteellisiä tarkoituksia varten.** Tilastoviranomaiset takaavat, että kaikki lakisääteiset, tekniset ja johdonmukaiset suojatoimenpiteet, joilla suojataan luottamuksellisia tietoja ja varmistetaan tietosuoja, ovat käytössä. Käyttäjillä on velvollisuus allekirjoittaa sopimus mikrotason tietoihin pääsystä ja niiden käytöstä.
4. **Mikrotason tietojen käytön hallinta.** Tilastoviranomaisilla on käytössä asianmukaiset toimenpiteet, joilla varmistetaan, että allekirjoitettuja sopimuksia noudatetaan, ja estetään mikrotason tietojen luvaton käyttö.
5. **Turvallinen ympäristö.** Turvallinen ympäristö (esim. etäkäyttö tai turvattu tietokeskus) varmistetaan aina, kun mikrotason tietoihin annetaan pääsy.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

6. **Mikrotason tietojen käytön valvonta.** Mikrotason tietojen ulkopuolista käyttöä valvotaan säännöllisesti, jotta voidaan tunnistaa tilanteet, joissa tietojen luottamuksellisuutta saatetaan rikkoa tai joissa tietosuoja saattaa vaarantua. Käytössä on menettelyjä, joiden avulla korjaaviin toimiin voidaan ryhtyä välittömästi.

Periaate 6: Puolueettomuus ja objektiivisuus.

Tilastoviranomaiset kehittävät, tuottavat ja jakelevat Euroopan tilastoja tieteellistä riippumattomuutta noudattaen objektiivisella, ammattimaisella ja avoimella tavalla, jossa kaikkia käyttäjiä kohdellaan tasavertaisina.

6.1 Tilastot tuotetaan tilastolliseen harkintaan perustuvaa objektiivisuutta noudattaen.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Puolueettomuutta ja objektiivisuutta koskevat ohjeet.** Käytössä on ohjeet, joiden tavoitteena on varmistaa tilastoviranomaisten puolueettomuus ja objektiivisuus. Ohjeet ovat henkilöstön tiedossa ja julkisesti saatavilla. Ohjeiden noudattamista valvotaan.
2. **Objektiivisuus ulkopuolisten kumppaneiden valinnassa.** Kriteerit, joiden mukaan valitaan ulkopuolisia kumppaneita (esim. yrityksiä, laitoksia, muita tahoja ja tietojen tuottajia) tekemään tilastollisia tutkimuksia / tilastotyötä tilastoviranomaisten toimeksiannosta, ovat objektiivisia ja julkisesti saatavilla.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

3. **Metodologinen objektiivisuus ja parhaat käytännöt.** Lähteet, käsitteet, menetelmät, prosessit ja tietojen jakelukanavat valitaan tilastollisten näkökohtien, kansallisten ja kansainvälisten periaatteiden sekä parhaiden käytäntöjen perusteella.

6.2 Tietolähteiden ja tilastollisten menetelmien valinta sekä tilastotietojen jakelua koskevat päätökset perustuvat tilastolliseen harkintaan.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Tietolähteiden valintamenettelyt.** Käytössä on menettelyt, joilla valitaan tilastotietojen lähteet, ja ne ovat julkisesti saatavilla.
2. **Tietolähteiden ja menetelmien valintakriteerit.** Tietolähteet ja tilastolliset menetelmät valitaan yleisesti hyväksytyn menettelyn ja parhaiden käytäntöjen mukaisesti.
3. **Tietolähteitä ja menetelmiä koskevat tiedot.** Valitut tietolähteet ja tilastolliset menetelmät kerrotaan selvästi menetelmiin liittyvissä huomautuksissa taikka laatu- tai metatietoraporteissa.
4. **Tietolähteiden ja menetelmien valintaa koskeva arviointi.** Tilastoviranomaiset arvioivat säännöllisesti, ovatko valitut tietolähteet, tiedonkeruutavat ja menetelmät asianmukaisia tilastojen tuottamisen kannalta.
5. **Tilastojen jakelua koskevat päätökset.** Tilastojen jakelua koskevat päätökset tehdään yleisesti hyväksytyn menettelyn, ammatillisten standardien, tilastollista tietosuojaa koskevien sääntöjen ja parhaiden käytäntöjen mukaisesti.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

6. **Tietojen julkaisematta jättämistä koskevat tilastolliset näkökohdat.** Tietoja saa jättää julkaisematta yksinomaan tilastolliseen tietosuojaa liittyvistä syistä. Laatu- ja näkökohtien osalta tiedot saa julkaista niin, että rajoitukset on kerrottu selvästi.

7. **Tietolähteiden korvaaminen.** Nykyisten tietolähteiden korvaamista uusilla ja/tai uusien tietolähteiden sisällyttämistä tilastoprosesseihin on arvioitava huolellisesti ja objektiivisesti laadun ja mahdollisten kompromissien kannalta.

6.3 Julkaistuissa tilastoissa havaitut virheet korjataan ja korjaukset julkistetaan mahdollisimman nopeasti.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Virheiden käsittelyperiaatteet.** Tilastoviranomaisilla on selkeät toimintaperiaatteet siitä, miten virheitä käsitellään, miten niitä havaittaessa toimitaan ja miten ne korjataan. Virheiden käsittelyperiaatteet ovat julkisesti saatavilla.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

2. **Virheistä ilmoittaminen.** Käytössä on menettelyt, joiden mukaan virheistä ilmoitetaan, jos niitä löytyy julkaistuista tilastoista.
3. **Merkittävistä virheistä ilmoittaminen ja niiden korjaaminen.** Käytössä on menettelyt, joiden mukaan käyttäjille ilmoitetaan viipymättä julkaistuista tilastoista löytyneistä merkittävistä virheistä ja siitä, milloin ja miten ne korjataan / on korjattu. Virheet korjataan mahdollisimman pian.

6.4 Käytettyjä tietolähteitä, menetelmiä ja menettelytapoja koskeva tieto on julkisesti saatavilla.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

1. **Menetelmiä koskevat huomautukset ja metatiedot.** Kaikkien tilastollisten tuotteiden ohkeen liitetään asianmukaiset metatiedot ja menetelmiä koskevat huomautukset (joissa keskitytään tietolähteisiin, menetelmiin ja menettelyihin) voimassa olevien Euroopan tilastojärjestelmää koskevien standardien mukaisesti.
2. **Prosessien avoimuus.** Tilastoviranomaiset dokumentoivat tuotantoprosessit. Näitä prosesseja koskeva dokumentaatio on henkilökunnan saatavilla. Tiivistelmä-/yhteenvedoversio toimitetaan käyttäjille heille tarkoitetuissa laaturaporteissa Euroopan tilastojärjestelmää koskevien standardien mukaisesti (esim. SIMS-malli).

6.5 Tilastojen-julkistamispäivät ja -ajat ilmoitetaan ennalta.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Julkaisukalenterin saatavuus.** Käytössä on julkisesti saatavilla oleva ja helppokäyttöinen julkaisukalenteri, joka sisältää tiedot tulevien julkistusten päivämääristä ja kellonajoista, ja siitä ilmoitetaan käyttäjille ennakoon.
2. **Julkaisukalenteriin tehtävät muutokset.** Jakeluaikatauluun tehtävistä muutoksista, jotka ovat ehdottoman välttämättömiä, ilmoitetaan julkisesti ja nopeasti ennakoon ja ne perustellaan asianmukaisesti. Alun perin suunniteltu julkaisupäivämäärä pysyy esillä.

6.6 Tietojen merkittävistä tarkennuksista tai menetelmissä tapahtuneista muutoksista ilmoitetaan ennalta.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Revisioista ilmoittaminen.** Tilastoviranomaiset ilmoittavat tilastoihin tehtävistä merkittävistä revisioista.
2. **Revisioita koskevista tiedoista ilmoittaminen.** Tilastoviranomaiset ilmoittavat merkittävistä revisioista tai tilastollisia menetelmiä koskevista muutoksista ennakoon eri kanavien välityksellä (esim. revisiokalenterissa, tilastoja koskevassa työohjelmassa, verkkosivuilla ja/tai sosiaalisessa mediassa, tietyille käyttäjille osoitettulla kirjeellä ja/tai käyttäjille järjestetyssä kokouksessa).

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

3. **Revisiointikäytäntö.** Käytössä on prosesseja, joilla käyttäjille tiedotetaan revisiointikäytännön tietyistä näkökohdista (revisiionnin syistä, aikataulusta ja menetelmästä jne.).

6.7 Tilastoviranomaiset päättävät itsenäisesti tilastojulkistusten ajankohdasta ja sisällöstä ottaen samalla huomioon tavoitteen tarjota täydellisiä ja oikea-aikaisia tilastotietoja. Julkistetut tilastot ovat yhtäläisesti ja samanaikaisesti kaikkien käytössä. Ulkopuolisille käyttäjille suunnatun etuoikeutetun ennakkolevityksen (embargo) on oltava rajoitettua, perusteltua, valvottua ja julkistettua. Jos rikkomuksia ilmenee, ennakkolevitystä koskevia järjestelyjä tarkistetaan puolueettomuuden takaamiseksi.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Viralliset määräykset.** Käytössä on virallinen määräys, jossa täsmennetään, että tilastoviranomaisten on kehitettävä, tuotettava ja jaettava tilastoja puolueettomalla, objektiivisella, ammattimaisella ja avoimella tavalla, jossa kaikkia käyttäjiä kohdellaan tasavertaisina.
2. **Tilastotiedot yhtäläisesti kaikkien käytössä.** Käytössä on sääntöjä ja menettelyjä, joiden avulla tilastoviranomaiset voivat taata, että julkistetut tilastot ovat yhtäläisesti ja samanaikaisesti kaikkien käyttäjien saatavilla.
3. **Ennakkolevitys.** Jos ennakkolevitys on käytössä, sitä on valvottava tiukasti, se on dokumentoitava yksityiskohtaisesti ja sen on oltava hyvin perusteltu. Dokumentaatio on julkisesti saatavilla. Menettelyt ovat avoimia ja sisältävät suojatoimenpiteitä, joilla estetään ennakkolevityksessä olevien tietojen väärinkäyttö.
4. **Tietovuotojen ehkäisemiseen ja käsittelyyn liittyvät menettelyt.** Käytössä on menettelyt, joilla ehkäistään tietovuodot ja käsitellään niitä, jos niitä kuitenkin tapahtuu.
5. **Julkistamiskiellossa olevien tietojen väärinkäytön ehkäisemiseen liittyvät menettelyt.** Käytössä on menettelyjä ja toimenpiteitä, joilla voidaan reagoida julkistamiskiellossa olevien tietojen mahdolliseen väärinkäyttöön ja tarkistaa ennakkolevitykseen liittyviä järjestelyjä.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

6. **Tilastojulkistusten ajankohtaa ja sisältöä koskevat päätökset.** Tilastoviranomaiset päättävät itsenäisesti tilastojulkistusten ajankohdasta ja sisällöstä. Julkaisuajankohtaa koskevassa päätöksessä otetaan huomioon tietojen kattavuus ja oikea-aikaisuus tilastojulkistuksen kannalta.

6.8 Tilastojulkistukset sekä tietoja koskevat lausunnot lehdistötilaisuuksissa ovat objektiivisia ja puolueettomia.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Lausuntojen objektiivisuus.** Julkaistut tilastotiedot ja tilastoviranomaisten antamat lausunnot perustuvat yksinomaan tilastollisiin havaintoihin ja tuloksiin.
2. **Tiedotteita koskevat ohjeet.** Tilastoja koskevat tiedotteet laaditaan selkeiden ja standardeihin perustuvien ohjeiden mukaisesti.
3. **Tiedotustilaisuuksia koskevat ohjeet.** Henkilökunnan saatavilla on linjaukset tiedotustilaisuuksissa noudatettavista normeista ja säännöistä sekä ohjeet objektiivisuudesta ja puolueettomuudesta.
4. **Tiedotustilaisuuksien riippumattomuus.** Tilastoviranomaisten tiedotustilaisuudet järjestetään riippumatta poliittisista tapahtumista, eikä niissä esitetä huomautuksia poliittisista lausunnoista. Aina kun mahdollista, tiedotustilaisuuksista ilmoitetaan ennakoon julkisesti saatavilla olevassa kalenterissa/aikataulussa.

Tilastoprosessit

Tilastoviranomaiset noudattavat eurooppalaisia ja muita kansainvälisiä standardeja, ohjeita ja hyviä käytänteitä kaikissa Euroopan tilastojen kehittämiseen, tuottamiseen ja jakeluun liittyvissä tilastoprosesseissa samalla jatkuvasti uudistamiseen pyrkien. Hyvämaineinen johtaminen ja tehokkuus lisäävät tilastojen uskottavuutta. Merkityksellisiä periaatteita ovat pätevät menetelmät, asianmukaiset tilastolliset menettelytavat, kohtuullinen vastausrasite ja kustannustehokkuus.

Periaate 7: Pätevät menetelmät.

Korkealaatuisten tilastojen tukena ovat pätevät menetelmät. Tämä edellyttää riittäviä välineitä, menettelytapoja ja asiantuntemusta.

7.1 Euroopan tilastoja koskeva yleinen menetelmäkehys on eurooppalaisten ja muiden kansainvälisten standardien, ohjeiden ja hyvien käytänteiden mukainen. Sitä pyritään jatkuvasti kehittämään.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Menetelmiä koskeva yhteenveto.** Menetelmäkehikko sekä tilastoprosessien toteuttamiseen liittyvät menettelyt esitetään menetelmiä koskevassa yhteenvedossa, ja niitä tarkistetaan säännöllisesti. Menetelmiä koskevassa yhteenvedossa selitetään ja kuvataan sitä, miten eurooppalaisia ja muita kansainvälisiä standardeja sovelletaan.
2. **Menetelmiä koskevien ohjeiden, käsikirjojen jne. saatavuus.** Menetelmiä koskevat ohjeet asetetaan julkisesti saataville, mikäli tarpeen.
3. **Kansainvälisistä suosituksista poikkeamisen perustelut.** Nykyisistä eurooppalaisista ja kansainvälisistä menetelmiä koskevista suosituksista poikkeaminen dokumentoidaan (se selitetään ja perustellaan).
4. **Jatkuva kehittäminen innovoinnin keinoin.** Tilastoviranomaiset pyrkivät aktiivisesti edistämään uusien ja innovatiivisten menetelmien kehittämistä tilastoalalle. Ne kehittävät menetelmiä ja sitä tukevia tietoteknisiä ratkaisuja tilastojen laadun varmistamiseksi etenkin, kun syötteenä käytetään uusia ja vaihtoehtoisia tiedonkeruutapoja ja -lähteitä.
5. **Innovatiiviset menetelmät tietojen keräämiseen ja käsittelyyn.** Tilastoviranomaiset tekevät aloitteita ja osallistuvat innovatiivisten menetelmien kehittämiseen tietojen keräämistä ja käsittelyä varten. Tämä koskee myös uusien ja/tai vaihtoehtoisten tietolähteiden ja paikkatietojen sisällyttämistä menetelmiin.
6. **Tilastopalvelut.** Tilastoviranomaiset edistävät tilastopalvelujen käyttöönottoa yleisen tilastoalaa koskevan viitearkkitehtuurin mukaisesti.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

7. **Innovatiivisten menetelmien käyttöönotto.** Innovatiivisten menetelmien käyttöönoton vaikutusta laatuun arvioidaan etukäteen.

7.2 Käytössä on menettelytavat sen varmistamiseksi, että standardikäsitteitä, -määritelmiä, -luokituksia ja muunlaisia standardeja noudatetaan johdonmukaisesti koko tilastotoimessa.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Käsitteet, määritelmät, luokitukset ja muun tyyppiset standardit.** Tilastoviranomaisten määrittämiä käsitteitä, määritelmiä, luokituksia ja muun tyyppisiä standardeja sovelletaan johdonmukaisesti EU:n ja/tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti, ja ne dokumentoidaan.
2. **Menetelmistä vastaava organisaatorakenne.** Käytössä on organisaatorakenne (esim. yksikkö, verkosto tai komitea), joka vastaa menetelmistä. Tämän organisaatorakenteen tehtäviä voivat olla muun muassa tilastomenetelmien suunnittelu, niiden toteuttamisen valvonta, tulosten validointi sekä vakiotyökalujen saataville asettaminen tilastoinnin yleisen prosessimallin (GSBPM:n) vaiheita varten.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

3. **Asiantuntijoiden ja käyttäjien näkemykset.** Tilastoprosesseissa otetaan huomioon asiantuntijoiden ja käyttäjien näkemykset tarvittaessa.
4. **Menetelmien dokumentointi.** Menetelmät dokumentoidaan jokaisen tilastoprosessin osalta. Dokumentointi sisältää kaikki asiaankuuluvat tiedot käsitteistä, menetelmistä, luokituksista ja muun tyyppisistä standardeista, ja se asetetaan julkisesti saataville vähintään Euroopan tilastojärjestelmää koskevan standardin (esim. SIMS-mallin) mukaisena yhteenvetona.

7.3 Hyvän laadun takaamiseksi Euroopan tilastojen perustana olevia rekistereitä ja kehikkoja arvioidaan säännöllisesti ja muokataan tarvittaessa.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

1. **Rekisterien ja kehikkojen päivittäminen.** Euroopan tilastojen laatimisessa käytettävien rekisterien ja kehikkojen osalta haltija (tilastoviranomainen tai rekistereistä ja kehikoista vastaava hallinnollinen elin) on vastuussa kaikkien populaatiota (esim. yrityksiä tai yksityishenkilöitä) koskevien merkityksellisten muutosten päivittämisestä rekistereihin ja kehikoihin. Näitä päivityksiä tehdään rekisterien osalta jatkuvasti ja kehikkojen osalta määräajoin tarpeen mukaan.
2. **Rekistereitä ja kehikkoja koskeva laadunarviointi.** Euroopan tilastojen laatimisessa käytettävien rekisterien ja kehikkojen laatua arvioidaan säännöllisesti. Asianmukaiset laatuindikaattorit lasketaan EU:n ohjeiden mukaisesti, jotta voidaan arvioida kehikkovirheitä.
3. **Tutkimuksista saatu palaute.** Tutkimusten aikana kerättyä tietoa käytetään rekisterien ja kehikkojen arvioimiseen ja päivittämiseen sekä niiden laadun parantamiseen eritoten kattavuuden osalta. Vastaajille kerrotaan asianmukaisesti, että heidän tietojaan käytetään myös näin.
4. **Hallinnollisia tietolähteitä koskevat muutokset.** Tilastoviranomaisille ilmoitetaan asianmukaisissa hallinnollisissa tietolähteissä tapahtuneista muutoksista, ja ne selvittävät näiden tietojen perusteella, vaikuttavatko muutokset rekistereihin ja kehikoihin.
5. **Yksityisomistuksessa olevien tietojen päivittäminen.** Yksityisomistuksessa olevien tietojen osalta vastuullisen tietojen tuottajan on ilmoitettava tilastoviranomaiselle sisällön rakenteessa tapahtuneista muutoksista, jos ne vaikuttavat laatuun tai raakadatan tulkintaan.

7.4 Kansalliset ja Euroopan tason luokitusjärjestelmät vastaavat toisiaan yksityiskohtia myöten.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

1. **Kansallisten luokitusten vastaavuus.** Kansalliset luokitukset ovat yhdenmukaisia vastaavien Euroopan tason luokitusjärjestelmien kanssa.
2. **Vastaavuustaulukot.** Vastaavuustaulukot dokumentoidaan ja pidetään ajan tasalla. Selittävät huomautukset tai muut huomautukset ovat julkisesti saatavilla.
3. **Luokitusten päivittäminen.** Käytössä on menettelyt, joilla päivitetään kansallisia luokitusjärjestelmiä.

7.5 Soveltuvilta akateemisilta aloilta valmistuneita otetaan palvelukseen.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Henkilöstön rekrytointi.** Tilastoviranomaisten henkilöstöä rekrytoidaan avoimesti, ja palvelukseen otetaan soveltuvilta akateemisilta aloilta valmistuneita henkilöitä.
2. **Yhteistyö yliopistojen kanssa.** Tilastoviranomaiset pitävät säännöllisesti yhteyttä korkeakouluihin, jotta soveltuvien akateemisten alojen opiskelijoita voidaan kannustaa hakemaan harjoittelupaikkaa ja muita tehtäviä.
3. **Tehtävien pätevyysvaatimukset.** Kaikkiin tehtäviin määritetään pätevyysvaatimukset.

7.6 Tilastoviranomaiset kouluttavat henkilöstönsä ammattitaitoa jatkuvasti.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Henkilöstökoulutusta koskevat toimintaperiaatteet.** Käytössä on organisaatorakenne ja menettelyt, joilla varmistetaan, että henkilöstölle järjestetään ammatillista koulutusta jatkuvasti. Tämä on kiinteä osa henkilöresursseja koskevia toimintaperiaatteita.
2. **Jatkuva ammatillinen koulutus.** Henkilöstöä kannustetaan jatkuvaan ammatilliseen kouluttautumiseen, ja sitä arvostetaan urapolulla.
3. **Henkilöstön osaamisen päivittäminen taitojen ja tutkimusalojen osalta.** Henkilöstön osaamista päivitetään uusien työkalujen ja tutkimusalojen osalta.
4. **Henkilöstön osallistuminen kursseille.** Henkilöstöä kannustetaan osallistumaan asianmukaisille kursseille ja/tai kansallisiin, eurooppalaisiin tai muihin kansainvälisiin konferensseihin.
5. **Koulutuksen suunnittelu.** Käytössä on luettelo sisäisistä koulutuksista ja kalenteri ulkoisista koulutuksista tai asianmukainen koulutussuunnitelma.

7.7 Tilastoviranomaiset jatkavat ja kehittävät yhteistyötä tiedeyhteisön kanssa menetelmien parantamiseksi, käytössä olevien menetelmien tehostamiseksi sekä mahdollisuuksien mukaan aiempaa parempien välineiden kehittämiseksi.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Yhteistyö tiedeyhteisön kanssa.** Tiedeyhteisön kanssa tehdään yhteistyötä (esim. konferensseissa, työpajoissa, työryhmissä ja koulutuksissa), jossa käsitellään menetelmissä, tietotekniikassa ja innovoinnin alalla tapahtunutta kehitystä.
2. **Menetelmiä vertailevat tutkimukset.** Tiedeyhteisön kanssa tehdään menetelmiä vertailevia tutkimuksia, jotta voidaan määrittää hyviä käytäntöjä.
3. **Yhteistyö kollegoiden kanssa kansainvälisellä tasolla.** Henkilöstö tekee menetelmäkysymyksiin liittyvää yhteistyötä kollegoiden kanssa kansainvälisellä tasolla.
4. **Konferensseihin osallistuminen ja niissä esitelmöinti.** Henkilöstöä kannustetaan osallistumaan asianmukaisiin kansallisiin ja kansainvälisiin konferensseihin (joihin osallistuu esimerkiksi yliopistojen edustajia / tutkijoita ja muita alan asiantuntijoita) säännöllisesti ja pitämään niissä esitelmiä. Näin voidaan lisätä osaamista ja vaihtaa kokemuksia.
5. **Konferenssien järjestäminen.** Tilastoviranomaiset järjestävät kansallisia ja kansainvälisiä konferensseja, seminaareja, työpajoja ja muita vastaavia tapahtumia, joihin tiedeyhteisön edustajat ja muut alan asiantuntijat osallistuvat. Tilastoviranomaisia kannustetaan osallistumaan näihin tapahtumiin.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

6. **Menetelmien ulkopuolinen arviointi.** Ulkopuolisia asiantuntijoita (esim. tiedeyhteisön edustajia) pyydetään arvioimaan/auditoimaan käytettyjä menetelmiä tarpeen mukaan.

Periaate 8: Asianmukaiset tilastolliset menettelytavat

Korkealaatuisten tilastojen tukena käytetään asianmukaisia tilastollisia menettelytapoja kaikkien tilastoprosessien aikana.

8.1 Kun Euroopan tilastot perustuvat hallinnolliseen tietoaineistoon ja muuhun tietoon, muihin kuin tilastollisiin tarkoituksiin käytetyt määritelmät ja käsitteet ovat hyvä korvike tilastollisille määritelmille ja käsitteille.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Vastuu hallinnollisten ja muiden tietojen tilastollisesta käsittelystä.** Tilastoviranomaiset ovat vastuussa Euroopan tilastojen kehittämisessä, tuottamisessa ja jakelussa käytettävien hallinnollisten ja muiden tietojen tilastollisesta käsittelystä.
2. **Tilastotietojen, hallinnollisten tietojen ja muiden tietojen käsittelyn välinen ero.** Hallinnollisten tai muiden tietojen käsittely erotetaan selkeästi tilastollisesta käsittelystä. Käsittelyyn sisältyvät asianmukaiset validointisäännöt sekä tietyt menettelyt tietojen laadun valvontaan ja varmistamiseen.
3. **Määritelmien ja käsitteiden lähentäminen.** Hallinnollisissa tai muissa tiedoissa käytetyt määritelmät ja käsitteet ovat hyvä korvike tilastotarkoituksissa käytettäville määritelmille ja käsitteille. Hallinnollisten tai muiden tietojen haltijoita kuullaan virallisesti tästä kysymyksestä.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

4. **Hallinnollisten tai muiden tietojen käsittely tilastotarkoituksiin.** Kun hallinnollisia tai muita tietoja käytetään tilastotarkoituksiin, niitä käsitellään nimenomaan tilastokäytön edellyttämällä tavalla. Tämä voi tarkoittaa uusien muuttujien käyttöönottoa, erilaisten validointi- ja laskentasääntöjen soveltamista, uusien tietueiden luomista, tietolähteiden integrointia, painotusten ja uusien aggregaattien laskemista sekä tiettyjä laatutarkastuksia.
5. **Tilastollisten, hallinnollisten ja muiden tietojen tuotantoprosessien dokumentointi.** Käytössä on asianmukainen dokumentaatio, jossa kuvataan kaikenlaisten tietolähteiden (tilastollisten, hallinnollisten tai muiden) tuotantoprosessit ja otetaan huomioon niiden määritelmässä, käsitteissä, kattavuudessa jne. olevat erot.
6. **Käsitteiden väliset erot.** Tilastotarkoituksiin käytettävien tilastollisten ja muun tyyppisten tietojen (hallinnollisten ja muiden tietojen) käsitteissä olevat erot tutkitaan, kuvataan ja dokumentoidaan tarkasti.
7. **Käsitteiden välisten erojen käsittelemisessä tarvittavat toimenpiteet.** Tilastoviranomaiset ryhtyvät toimenpiteisiin tilastollisten ja muun tyyppisten tietojen (hallinnollisten ja muiden tietojen) välisten erojen käsittelemiseksi, jotta niitä voidaan kuvata laaturaporteissa tarvittaessa.

8.2 Suoraan tiedonkeruuseen liittyvät kyselylomakkeet testataan järjestelmällisesti ennen tiedonkeruuta.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Kyselylomakkeen kehittämiseen tarkoitetut menettelyt.** Käytössä on menettelyjä, joiden avulla luodaan, arvioidaan, validoidaan ja päivitetään kyselylomakkeita. Näihin menettelyihin osallistuvat kaikki asiaankuuluvat tiedeyhteisön asiantuntijat (joilla on asiantuntemusta esimerkiksi tilastoalalta, kyselylomakkeen suunnittelusta ja kielikohtaisista seikoista).

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

2. **Kyselylomakkeiden testaaminen.** Ennen tiedonkeruuta tutkimuksen kyselylomakkeet testataan asianmukaisin menetelmin (kyselylomakkeen esitestaus, pilotointi todellisessa tilanteessa, syvähaastattelut, kohderyhmät, haastattelijan tuki jne.).
3. **Testitulosten hyödyntäminen.** Testitulokset otetaan huomioon lopullisen kyselylomakkeen suunnitteluprosessissa, ja ne dokumentoidaan raportissa.

8.3 Tilastoprosesseja seurataan jatkuvasti ja korjataan tarpeen mukaan.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Ohjeista, menetelmistä ja menetelmien tutkimisesta vastaava organisaatorakenne.** Tilastoviranomaisella on asianmukainen organisaatorakenne, joka laatii ohjeita ja suosittelee asianmukaisia menetelmiä sekä tutkii tilastoprosesseissa käytettyjä menetelmiä säännöllisin väliajoin ja tarkistaa niitä tarvittaessa.
2. **Menetelmistä raportointi suurelle yleisölle.** Tilastoviranomaiset raportoivat tilastoprosesseissa käytetyistä menetelmistä säännöllisesti. Nämä raportit asetetaan julkisesti saataville.
3. **Standardien ja parhaiden käytäntöjen edistäminen ja jakaminen.** Tilastoalan standardeja ja tilastollisen käsittelyn parhaita käytäntöjä edistetään ja jaetaan, jotta voidaan parantaa tilastojen laatua ja edistää prosessien harmonisointia (esim. kansallisessa tilastolaitoksessa, kansallisessa tilastojärjestelmässä tai Euroopan tilastojärjestelmässä jne.).
4. **Metatietoihin pohjautuva kehittäminen.** Tilastoviranomaiset edistävät metatietoihin pohjautuvaa prosessien kehittämistä.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

5. **Tilastoprosessien suunnittelu.** Tilastoprosesseja suunnitellaan tutkimuksista saatujen tietojen, hallinnollisten tietojen, monista tietolähteistä saatujen tietojen tai muista lähteistä saatujen tietojen perusteella hyvien käytäntöjen ja standardien mukaisesti.
6. **Otosasetelman uudistaminen.** Otosasetelmaa uudistetaan määräajoin toistuvien tutkimusten osalta tarkkuusvaatimusten mukaisesti.
7. **Kyselylomakkeiden suunnittelua, testaamista ja päivittämistä koskevat menettelyt.** Käytössä on menettelyjä kyselylomakkeiden suunnittelua, testaamista ja päivittämistä varten, ja ne ovat hyvien käytäntöjen ja standardien mukaisia.
8. **Muiden kuin otantavirheiden mittaaminen.** Muita kuin otantavirheitä (peitto, mittaus, käsittely, vastauskatovirheet sekä valikoitumisharha hallinnollisten ja muiden tietolähteiden yhteydessä ja mallista johtuva virhe) seurataan rutiininomaisesti, ja tuloksia käytetään prosessien parantamiseen.
9. **Otanta- ja estimointimenetelmien arviointi.** Otantavirheitä mitataan rutiininomaisesti, jotta voidaan arvioida otanta- ja estimointimenetelmiä.
10. **Tiedonkeruumenetelmien arviointi.** Tiedonkeruumenetelmiä ja -malleja arvioidaan säännöllisesti.
11. **Asiakirjojen toimittaminen vastaajille.** Vastaajille toimitetaan kaikki tarvittavat asiakirjat (esim. kirjeet, kyselylomakkeet, esitteet, etenkin jos kyse on itsenäisesti täytettävistä kyselylomakkeista ja mahdollisesta palautteesta). Näitä asiakirjoja tarkistetaan säännöllisesti.
12. **Vastaajien tukeminen.** Vastaajia tuetaan kyselylomakkeiden täyttämisessä. Käytössä on helposti toteutettavia menettelyjä, joiden avulla vastataan vastaajien pyyntöihin ja valituksiin.

13. **Haastattelijoiden kouluttaminen.** Haastattelijoille järjestetään koulutuksia ja työpajoja (myös haastattelutekniikoista). Jokaisesta tutkimuksesta laaditaan haastattelijan käsikirja, ja asianmukaisia haastattelijaan liittyviä menettelyjä toteutetaan.
14. **Tiedonkeruun valvontamenettely.** Tiedonkeruuta valvotaan ja optimoidaan säännöllisesti. Tähän sisältyy muun muassa tiedonkeruutapojen, tutkimuksen pituuden, vastausasteen, haastattelijan toiminnan sekä hallinnollisten ja muiden tietojen luovutuksen valvonta.
15. **Vastauskadon seurantamenettelyt.** Käytössä on menettelyjä, joilla seurataan vastauskatoa, jotta voidaan parantaa vastausastetta ja hallita vastauskatoharhaa.
16. **Tietojen koodausmenetelmien dokumentointi ja jakaminen.** Tietojen koodausmenetelmät dokumentoidaan ja tallennetaan. Nämä menetelmät jaetaan asianmukaiselle henkilöstölle.
17. **Editointi- ja laskentamenetelmien sekä tilastotietojen tietosuojamenetelmien standardienmukaisuus.** Editointi- ja laskentamenetelmiä sekä tilastotietojen tietosuojamenetelmiä käytetään menetelmiin liittyvien sääntöjen ja hyvien käytäntöjen mukaisesti, ja ne dokumentoidaan.
18. **Tietojen integrointi.** Menettelyt, joilla integroidaan tietoja useasta lähteestä peräisin olevista tiedoista koostuvien tilastojen yhteydessä, ovat hyvien käytäntöjen ja standardien mukaisia.
19. **Tilastollisten mallien käyttö.** Kun käytetään tilastollisia malleja esimerkiksi kausitasoituksen yhteydessä, arvioidaan se, missä määrin oletukset ovat valideja, sekä estimaattien vaikutus.
20. **Automatisoidut menetelmät.** Automatisoitujen menetelmien käyttöä edistetään, ja niitä valvotaan ja tarkistetaan tarvittaessa.
21. **Prosessin laatuindikaattorit.** Prosessin laatuindikaattorit lasketaan rutiininomaisesti ja niitä seurataan. Prosesseja tarkistetaan, mikäli siihen on aihetta.
22. **Prosessikuvaukset.** Käytössä on prosessikuvaukset, joissa dokumentoidaan prosessit tilastoinnin yleisen prosessimallin (GSBPM:n) tai muiden asianmukaisten mallien mukaisesti, jotta voidaan varmistaa prosessin toistettavuus ja tietojen jäljitettävyyys sekä määrittää parantamistoimet.

8.4 Tilastoprosesseihin liittyvää metatietoa hallitaan kaikkien tilastoprosessien aikana ja julkaistaan tarpeen mukaan.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Metatietojen hallinnointi.** Tilastoviranomaisella on organisaatiorakenne, jonka tehtävänä on varmistaa, että metatiedot ovat kiinteä osa kaikkia tilastoprosesseja. Metatietoja hallinnoidaan tehokkaasti prosessin kaikissa vaiheissa. Metatietoihin sisältyy viitemetatietoja (esim. SIMS-mallin mukaisesti), rakenteellisia metatietoja (käsitteitä, luokituksia, tietojen rakenne jne.) ja prosessia koskevia metatietoja.
2. **Metatietojen levittämistä koskevat menettelyt.** Selkeitä, kattavia ja ajantasaisia metatietoja levitetään Euroopan tilastojärjestelmää koskevien standardien (esim. SIMS-mallin) mukaisesti.
3. **Henkilöstölle järjestettävä koulutus metatietoja koskevista standardeista ja laaturaporteista.** Asianmukaiselle henkilöstölle järjestetään koulutusta metatietoja koskevien standardien ja laaturaporttien käytöstä.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

4. **Tilastoprosessia koskevat metatiedot.** Tilastoprosesseista kootaan selkeitä, standardoituja ja kattavia metatietoja Euroopan tilastojärjestelmää koskevien standardien (esim. SIMS-mallin) mukaisesti.

8.5 Tilastotietoihin tehtävissä korjauksissa noudatetaan vakiintuneita ja läpinäkyviä menettelytapoja.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Revisiota koskevat toimintaperiaatteet.** Tilastoviranomaiset laativat revisiota koskevat toimintaperiaatteet, joissa määritetään tietojen tarkentamisen periaatteet sekä standardinmukaiset ja läpinäkyvät menettelyt EU:n vaatimusten mukaisesti. Nämä periaatteet asetetaan julkisesti saataville.
2. **Revisioita koskevat ohjeet ja työkalut.** Käytössä on julkaistujen tilastojen revisiointia koskevia ohjeita ja työkaluja. Niitä käytetään rutiininomaisesti, ja ne ovat julkisesti saatavilla.
3. **Revisiokalenteri.** Revisioista kootaan kalenteri, joka asetetaan julkisesti saataville.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

4. **Revisioiden perustelut ja niiden julkaiseminen.** Julkaistuja tietoja koskevien revisioiden yhteydessä toimitetaan asianmukaiset metatiedot, joista saadaan tarvittavat selitykset. Metatiedot asetetaan julkisesti saataville.

8.6 Hallinnollisten aineistojen ja muiden tietojen haltijoiden kanssa tehdään sopimukset, joissa vahvistetaan molempinpuolinen sitoutuminen tietojen tilastokäyttöön.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Hallinnollisten ja muiden tietojen haltijoiden kanssa tehtävät sopimukset.** Tilastoviranomaiset tekevät sopimukset hallinnollisten ja muiden tietojen haltijoiden kanssa. Kun hallinnollisten ja muiden tietojen järjestelmiä kehitetään tai tarkistetaan, nämä sopimukset helpottavat tilastotarpeiden huomioon ottamista.
2. **Uusia tietolähteitä koskevat ohjeet.** Henkilöstölle annetaan ohjeet siitä, miten määritetään mahdollisten uusien tietolähteiden tilastollinen potentiaali ja miten sitä hyödynnetään.
3. **Valmiudet.** Tilastoviranomaisilla on tarvittavat valmiudet ja tietotekninen infrastruktuuri, jotta voidaan taata hallinnollisten ja muiden tietojen turvallinen säilytys ja käyttö.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

4. **Hallinnollisten ja muiden tietojen dokumentointi.** Tietojen haltija toimittaa tilastoviranomaisille järjestelmällisesti dokumentaatiota/metatietoja hallinnollisten ja muiden tietojen sisällöstä sekä näiden tietojen tuotantoprosessista (esim. menetelmiä, käsitteitä ja menetelmiä sekä populaatiota kuvaava asiakirja).

8.7 Tilastoviranomaiset varmistavat hallinnollisten aineistojen ja muiden tietojen laadun yhteistyössä tietoaaineistojen haltijoiden kanssa.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Hallinnollisten ja muiden tietojen haltijoille tiedottaminen.** Käytössä on menettelyjä, joilla varmistetaan, että hallinnollisten ja muiden tietojen haltijoille tiedotetaan siitä, miten niiden tietoja

käytetään tilastotarkoituksiin, ja että ne saavat palautetta toimittamiensa tietojen laadusta, jotta niitä voidaan parantaa entisestään. Tilastoviranomaisten henkilöstö tuntee nämä menettelyt.

2. **Laatuvaatimukset.** Tilastoviranomaiset varmistavat, että hallinnollisten tai muiden tietojen haltijat tietävät, mitkä ovat tilastotuotannossa sovellettavat laatuäkökohdat ja -vaatimukset.
3. **Tietojen korjaamista koskevat toimintaperiaatteet.** Jos tilastoviranomaiset havaitsevat, että hallinnollisissa tai muissa tiedoissa on virheellisiä tietoja tai laatuongelmia, ne ilmoittavat niistä näiden tietojen haltijoille (tilastollista tietosuojaa rikkomatta), jotta tulevia tietoaineistoja voidaan parantaa. Tilastoviranomaisten henkilöstö tuntee tietojen korjaamista koskevat toimintaperiaatteet.
4. **Yhteistyö.** Tilastoviranomaiset järjestävät hallinnollisten ja muiden tietojen haltijoille koulutusta ja kehittävät työkaluja, kuten ohjeita, laadunhallinnasta ja laadunvarmistamisesta.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

5. **Tavoitteena tietojen jatkuva parantaminen.** Käytössä on menettelyjä, joilla tietojen haltijoille ilmoitetaan virheellisistä tiedoista ja laatuongelmista, joita on havaittu. Tilastollista tietosuojaa ei tällöin kuitenkaan rikota. Tilastoviranomaisten henkilöstö tuntee nämä menettelyt.

Periaate 9: Kohtuullinen vastausrasite.

Vastausrasite on kohtuullinen ja oikeassa suhteessa käyttäjien tarpeisiin. Tilastoviranomaiset seuraavat vastausrasitetta ja asettavat tavoitteita sen vähentämiseksi vähitellen.

9.1 Euroopan tilastojen vaatimusten määrä ja yksityiskohtaisuus rajoitetaan vain kaikkein tarpeellisimpaan.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Euroopan tilastojen prioriteetit.** Vastausrasite otetaan huomioon, kun määritetään Euroopan tilastojen prioriteetteja.
2. **Vastausrasitteen todentaminen ja yksityiskohtien määrä.** Euroopan tilastoja koskevat EU-asetukset analysoidaan, jotta voidaan todentaa asetuksissa määritetty vastausrasite ja muuttujien yksityiskohtaisuus.
3. **Tilastoja koskevan työohjelman arviointi.** Kansalliset tilastolaitokset arvioivat tilastoja koskevan työohjelman sisällön, jotta voidaan välttää päällekkäisyydet tai redundanssi tilastoviranomaisten välillä.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

4. **Tilastotietojen tarpeen analysointi.** Tilastotietojen ja tilasto-osa-alueiden yksityiskohtaisuuden tarpeet analysoidaan, määritetään ja dokumentoidaan. Vastaajille lähetettäviä pyyntöjä mukautetaan vastausrasitteen pienentämiseksi.

9.2 Vastausrasite jaetaan niin laajalti kuin mahdollista tutkittavan perusjoukon kesken. Tilastoviranomainen seuraa vastausrasitetta.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Vastausrasitteen jakaminen vastaajien välillä.** Käytössä on menettelyjä ja työkaluja, joiden avulla vastausrasite voidaan jakaa vastaajien välillä mahdollisimman hyvin.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

2. **Vastausrasitteen mittaaminen.** Vastausrasitetta mitataan ja seurataan säännöllisesti standardoidulla tavalla. Siinä otetaan huomioon kyselylomakkeen täyttämiseen, vaadittujen tietojen etsimiseen, sisäisen tai ulkopuolisen asiantuntemuksen hankkimiseen ja arkaluonteisten tietojen käsittelemiseen kulunut aika.
3. **Vastausrasitteen arvioiminen.** Vastausrasitetta arvioidaan säännöllisesti, ja arviointitulosten perusteella ryhdytään asianmukaisiin toimenpiteisiin.
4. **Vastausrasitteen pienentäminen.** Vastausrasitetta pienennetään suunnittelemalla otanta ja tiedonkeruu asianmukaisesti esimerkiksi seuraavilla tavoilla: käytetään tutkimuksen kannalta sopivimpia tiedonkeruumenetelmiä, koordinoidaan otantaa, kierrätetään valittuja vastaajia, rajoitetaan kysymysten määrää, autetaan vastaajia tutkimuksiin liittyvissä ongelmissa ja lisätään hallinnollisten ja muiden tietolähteiden käyttöä.
5. **Tiedonkeruun yksinkertaistamista/nykyaikaistamista koskevat toimintasuunnitelmat.** Laaditaan tiedonkeruun yksinkertaistamista/nykyaikaistamista koskevia toimintasuunnitelmia, jotta

voidaan pienentää vastaajiin kohdistuvaa rasitetta, ja toteutetaan ne ja seurataan niitä.

9.3 Yrityksiltä pyydetty tieto on niin pitkälti kuin mahdollista suoraan saatavissa niiden kirjanpidosta, ja tietojen lähettämiseen käytetään aina kun mahdollista sähköisiä välineitä.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Menettelyt ja tekniset työkalut.** Kehitetään menettelyjä ja teknisiä työkaluja (esim. ohjelmistoja), joilla voidaan lisätä sähköisten välineiden käyttöä yrityksiltä pyydettyjen tietojen keräämisessä.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

2. **Tietojen saanti yritysten kirjanpitojärjestelmistä.** Saatavilla ja käytössä on ohjelmistoja ja työkaluja, joilla voidaan saada tietoja suoraan yritysten kirjanpitojärjestelmistä.
3. **Yhteistyö yritys yhteisön kanssa.** Tutkimusjohtajat tekevät yhteistyötä yritys yhteisön kanssa, jotta löydetään sopivat ratkaisut mahdollisiin vaikeuksiin, joita pyydettyjen tietojen saamiseen voi liittyä.
4. **Tutkimustuloksista tiedottaminen yrityksille.** Yrityksille tiedotetaan tutkimustuloksista pienenä kiitoksena niiden osallistumisesta tiedonkeruuseen. Näin voidaan varmistaa, että yritykset osallistuvat tutkimuksiin jatkossakin.

9.4 Hallinnollisia ja muita tietolähteitä käytetään mahdollisimman usein päällekkäisen tiedonkeruun välttämiseksi.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Hallinnollisten ja muiden tietolähteiden käytön lisäämiseen tähtäävä yhteistyö.** Yhteistyöverkostoissa kehitetään työkaluja ja menetelmiä, joilla voidaan lisätä hallinnollisten ja muiden tietolähteiden käyttöä.
2. **Vaihtoehtoisten tietolähteiden käytön harkitseminen.** Vaihtoehtoisten tietolähteiden käyttöä harkitaan tiedonkeruun optimoimiseksi (esim. olemassa olevien tutkimusten ja hallinnollisten tietojen saatavuus ja soveltuvuus).
3. **Tietolähteitä koskevat ohjeet.** Henkilöstöllä on käytössään ohjeita siitä, miten määritetään hallinnollisten ja muiden tietolähteiden tilastollinen potentiaali, miten sitä hyödynnetään ja miten näiden tietojen laatu määritetään. Tähän sisältyvät myös menetelmiin liittyvä neuvonanto ja koulutus.
4. **Tietotekniset työkalut hallinnollisten ja muiden tietojen keräämiseen.** Tilastoviranomaiset kehittävät ja käyttävät tietoteknisiä työkaluja, jotka on tarkoitettu hallinnollisten ja muiden tietojen keräämiseen tilastotarkoituksia varten.

9.5 Tietojen jakamista ja tietojen yhdistämistä tuetaan vastausrasitteen minimoimiseksi, ja samalla otetaan huomioon tilastollista ja yleistä tietosuojaa koskevat vaatimukset.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Tietojen jakamista koskevat sopimukset ja työkalut.** Tietojen jakamisesta kansallisten ja Euroopan tilastojärjestelmien välillä tehdään viralliset sopimukset, ja siihen liittyvät työkalut (esim. verkkopalvelut

ja yhteiset tietokannat) ovat käytössä.

2. **Tietojen integrointia koskevat menetelmät ja työkalut.** Tilastoviranomaiset käyttävät tietojen integroinnissa asianmukaisia menetelmiä (esim. useisiin lähteisiin perustuvia lähestymistapoja ja vastaavuustekniikoita) ja työkaluja.
3. **Tietoarkistojen jakaminen.** Tilastoviranomaiset jakavat tietoarkistojaan, jos se on hyödyllistä, tilastollista tietosuojaa koskevien toimintaperiaatteiden mukaisesti.
4. **Rekisteripohjaisten kansallisten tilastojärjestelmien kehittämisen edistäminen.** Kaikkea saatavilla olevaa tietoa hyödyntävien rekisteripohjaisten kansallisten tilastojärjestelmien kehittämistä edistetään.
5. **Jaettavat keskeiset muuttujat.** Tilastoviranomaiset määrittävät ne keskeiset muuttujat, jotka tilastoprosesseissa on jaettava, tilastollista tietosuojaa koskevien sääntöjen mukaisesti.

9.6 Tilastoviranomaiset minimoivat vastausrasitetta tukemalla toimenpiteitä, joilla tietolähteet voidaan yhdistää.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Tietojen yhdistämistä koskevat ohjeet, menetelmät ja työkalut.** Saatavilla on ohjeita, menetelmiä ja työkaluja, joilla tuetaan tietojen yhdistämistä.
2. **Yhdistettävät keskeiset muuttujat.** Tilastoviranomaiset määrittävät ne keskeiset muuttujat, jotka tilastoprosesseissa on yhdistettävä.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

3. **Yhdistämisen laadun arviointi.** Kun eri tietolähteistä peräisin olevia muuttujia yhdistetään, tietojen yhdistämisen laatu arvioidaan.

Periaate 10: Kustannustehokkuus.

Resursseja käytetään tehokkaasti.

10.1 Tilastoviranomaisen resurssien käyttöä seurataan sekä sisäisin että riippumattomin ulkopuolisin toimenpitein.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Resursseja koskevien indikaattorien seuranta ja niistä raportointi.** Keskuselin vastaa henkilö- ja rahoitusresurssien sekä teknisten resurssien käytön sisäisestä seurannasta. Ulkopuolinen riippumaton seuranta toteutetaan tarvittaessa. Tuloksista raportoidaan johdolle.
2. **Tilastotuotannon kustannukset.** Tilastojen kustannuksia arvioidaan niiden tuotannon jokaisessa vaiheessa, jotta voidaan arvioida tilastoviranomaisten tehokkuutta ja toiminnan optimointia. Arvioinnit dokumentoidaan kattavasti.
3. **Resurssien kohdentaminen tilastoprosesseihin.** Resursseja kohdennetaan tilastoprosesseihin tehokkaasti kirjanpitojärjestelmien avulla.
4. **Henkilöstön arviointi.** Henkilöstön arviointi tehdään kerran vuodessa laitoksen omien ohjeiden mukaisesti. Arvioinnissa käsitellään henkilöstön määrää, tuloksellisuutta, osaamista, liikkuvuutta ja koulutustarpeita.
5. **Henkilöstön mielipide-/tyytyväisyystutkimukset.** Henkilöstön mielipide-/tyytyväisyystutkimuksia tehdään säännöllisesti.
6. **Tietoteknisen infrastruktuurin tarkistaminen.** Tietoteknistä infrastruktuuria tarkistetaan säännöllisesti.
7. **Kustannuslaskennan menettelyt.** Saatavilla ja käytössä on menettelyjä, joilla lasketaan tilastoprosessien kustannuksia ennakoon.

10.2 Tieto- ja viestintätekniikan mahdollisuutta parantaa tuottavuutta hyödynnetään tarkoituksenmukaisella tavalla tilastoprosesseissa.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Resurssien yhdistäminen, investoinnit ja innovointi-/modernisointipotentiaalin selvittäminen.** Keskityt tietotekniikka- ja menetelmäyksiköt vastaavat resurssien yhdistämisestä, investoinneista sekä innovointi- ja modernisointipotentiaalin selvittämisestä tilastoprosessien optimoimiseksi.
2. **Tietotekninen arkkitehtuuri ja strategia.** Tietotekninen arkkitehtuuri ja strategia ovat käytössä, ja niitä päivitetään säännöllisesti.
3. **Automatisoitujen teknikoiden käytön edistäminen.** Käytössä on toimintaperiaatteita, menettelyjä ja työkaluja, joilla edistetään automatisoitujen teknikoiden käyttöä tilastoprosesseissa. Nämä teknikat perustuvat yhteisille standardeille (niitä ovat esim. tietojen kerääminen, koodaus, validointi, raportointi jne.) ja yhteisten tilastopalvelujen jakamiselle.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

4. **Automaattiset käsittelytekniikat.** Automaattisia käsittelytekniikoita tarkistetaan ja nykyaikaistetaan säännöllisesti.

10.3 Hallinnollisten tietoaaineistojen ja muiden tietolähteiden sopivuutta tilastolliseen käyttöön parannetaan ja suora tiedonkeruuta vähennetään ennakoivin toimin.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Hallinnollisten ja muiden tietojen haltijoiden kanssa pidettävät kokoukset.** Hallinnollisten ja muiden tietojen haltijoiden kanssa pidetään säännöllisin väliajoin kokouksia, joissa keskustellaan siitä, miten niiden tietoja voidaan parantaa ja miten niiden käyttöä voidaan lisätä.
2. **Mahdollisten hallinnollisten ja muiden tietolähteiden arviointi.** Mahdollisten hallinnollisten ja muiden tietolähteiden arviointi tehdään ennen tutkimuksen aloittamista etenkin, jos kyseessä on uudenlainen tutkimus.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

3. **Uusien tietolähteiden tilastollisen potentiaalin selvittäminen.** Käytössä on mekanismeja, joilla voidaan selvittää uusien tietolähteiden saatavuus, jotta jo olemassa olevia tilastotuotteita voidaan parantaa.
4. **Tietojen yhdistämis- ja integrointimenetelmät.** Tietojen yhdistämis- ja integrointimenetelmiä käytetään ennakoivasti tilastollista tietosuoja ja tietoturva koskevat näkökohdat huomioon ottaen.
5. **Laatuindikaattorit.** Laatuindikaattoreita käytetään hallinnollisten ja muiden tietojen käyttöä tilastotarkoituksiin koskevien menetelmien parantamisessa.

10.4 Tilastoviranomaiset edistävät, jakavat ja toteuttavat vakioituja ratkaisuja, joilla lisätään vaikuttavuutta ja tehokkuutta.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Standardointiohjelmat ja -menettelyt tilastoprosessien yhteydessä.** Standardointiohjelmat ja -menettelyt määritetään ja ne toteutetaan tilastoprosessien päävaiheissa.
2. **Standardien määrittämistä tai kehittämistä koskeva strategia.** Käytössä on strategia, jonka mukaan määritetään tai kehitetään standardeja eri osa-alueille, kuten laadunhallintaan, prosessien mallintamiseen, ohjelmistokehitykseen, ohjelmistotyökalujen alalle, projektin hallintaan ja asiakirjahallintaan.
3. **Vakioitujen ratkaisujen jakaminen.** Tilastoviranomaiset jakavat ja käyttävät uudelleen vakioituja ratkaisuja (työkaluja ja menetelmiä), joilla parannetaan tilastoprosessien tehokkuutta ja vaikuttavuutta. Ne osallistuvat yhteishankkeisiin, työryhmiin tai koulutuksiin, joissa kehitetään tällaisia työkaluja ja menetelmiä, jotta voidaan jakaa kehittämiseen liittyvää työ määrää.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

4. **Standardointi.** Täytäntöönpanosuunnitelman mukaisesti toimiin ryhdytään, minkä tavoitteena on siirtyä asteittain standardointiin tai toimia sen mukaisesti. Näitä toimia kuvataan laaturaporteissa tai muussa dokumentaatiossa.

Tilastotuotteet

Saatavilla olevat tilastot täyttävät käyttäjien tarpeet. Tilastot noudattavat Euroopan laatustandardeja ja vastaavat Euroopan toimielinten, hallitusten, tutkimuslaitosten, elinkeinonharjoittajien ja suuren yleisön tarpeita. Tuotelaatua mitataan sillä, miten relevantteja, tarkkoja ja luotettavia, oikea-aikaisia, yhtenäisiä sekä vertailukelpoisia tilastot ovat eri alueiden ja maiden kesken ja miten hyvin ne ovat käyttäjien saatavilla. Toisin sanoen tuotelaadun periaatteita käytetään laadun mittaamisessa.

Periaate 11: Relevanssi.

Euroopan tilastot täyttävät käyttäjien tarpeet.

11.1 Käytössä on menettelytavat, joiden avulla kuullaan käyttäjiä, seurataan sitä, miten nykyiset tilastot vastaavat heidän tarpeitaan tai hyödyttävät heitä, ja arvioidaan ja ennakoitaan tarpeiden ja prioriteettien kehitystä tulevaisuudessa. Tuotettuja tilastotietoja pyritään parantamaan jatkuvasti innovaation avulla.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Käyttäjien kuulemista koskeva lainsäädäntö.** Tilastolaeissa (EU:n tasolla ja kansallisissa laeissa) säädetään veloitteesta kuulla käyttäjiä siitä, millaisia niiden virallisia tilastoja koskevat tarpeet ovat.
2. **Käyttäjien kuulemisen tavoite.** Käyttäjien kuulemisista saatua palautetta käytetään tilastoja koskevan työohjelman laatimisessa, tulevien tarpeiden ja prioriteettien määrittämisessä, tilastotuotteiden laadun parantamisessa sekä tilastojen arvon seuraamisessa.
3. **Käyttäjien kuulemismenettelyt.** Käytössä on menettelyjä ja toimia, joiden avulla käyttäjiä voidaan kuulla niiden tarpeista. Niitä voivat olla esimerkiksi käyttäjäkomiteoiden perustaminen, keskeisen käyttäjien ja tilastoviranomaisten väliset säännölliset kokoukset, keskeisten käyttäjien tai muiden merkityksellisten sidosryhmien konsultointi, asiantuntijoiden asiantuntemukseen tukeutuminen tietyissä kysymyksissä tai yksittäisten käyttäjien pyyntöjen ja vastausten käsittelyssä.
4. **Tilastojen käytön analysointi.** Tilastojen käyttöä koskevat tiedot (joita ovat esim. tilastojen lataamisen seuraaminen, raporttien tilaajat, verkkoanalytiikka ja verkkosivujen haravoinnista saadut tulokset) analysoidaan (esim. tilastoaloittain ja käyttäjätyyppittäin), jotta voidaan parantaa tilastotuotteita.
5. **Tilastotuotteiden relevanssi.** Käytössä on menettelyjä, joilla voidaan arvioida tilastotuotteiden relevanssia käyttäjien kannalta sekä niiden käyttöä muiden prosessien lähteenä ja niiden mahdollisen lakkauttamisen vaikutusta.
6. **Innovointi.** Innovatiivisia tilastomenetelmiä ja -työkaluja kehitetään tilastotuotteiden relevanssin ja arvon parantamiseksi.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

7. **Keskeiset käyttäjät.** Keskeisistä käyttäjistä laadittua luetteloa, joka sisältää kaikki merkitykselliset sidosryhmät, tiedot siitä, miten ne käyttävät tietoja sekä tiedot siitä, onko käyttäjillä tarpeita, joita ei ole vielä täytetty, päivitetään säännöllisesti.
8. **Luokittelu ja käyttäjien profilointi.** Luokittelua ja tietyn tuotteen käyttäjien profiileja päivitetään säännöllisesti. Niitä käytetään kuulemistarkoituksissa sekä tuotteiden ja palvelujen parantamisessa.
9. **Laatuindikaattori(t).** Relevanssia koskevia laatuindikaattoreita seurataan säännöllisesti, ja ne julkaistaan laaturaporteissa.

10. **Relevanssin analysointi ja arviointi.** Relevanssia koskevia laatuindikaattoreita analysoidaan ja arvioidaan säännöllisesti tilastoprosessien parantamiseksi.

11.2 Työohjelma kattaa ensisijaiset tarpeet.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Tilastoja koskevan työohjelman prioriteetit.** Toteutetaan sellaisia menettelyjä, joilla voidaan priorisoida käyttäjien erilaisia tarpeita tilastoja koskevassa työohjelmassa.
2. **Strategiset tavoitteet ja ohjelmat.** Strategisia tavoitteita määritellään ja ohjelmia suunnitellaan, ja ne julkaistaan säännöllisesti. Käyttäjien tarpeet otetaan huomioon kustannus-hyötynäkökohtien perusteella.
3. **Keskeisten käyttäjien kanssa tehtävät sopimukset.** Keskeisten käyttäjien kanssa tehdään yhteistyösopimuksia, palvelutasosopimuksia ja muita vastaavia sopimuksia, joissa määritetään ja dokumentoidaan prioriteetit ja tarpeet.
4. **Tilastoja koskevan työohjelman arviointi.** Tilastoja koskevaa työohjelmaa arvioidaan säännöllisesti, jotta voidaan määrittää uusia prioriteetteja, negatiivisia prioriteetteja ja kehittymässä olevia tarpeita.

11.3 Käyttäjätyytyväisyyttä tarkkaillaan säännöllisesti ja seurataan järjestelmällisesti.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Käyttäjätyytyväisyyden mittaaminen.** Käyttäjätyytyväisyyttä mitataan kyselyillä ja muilla vastaavilla tutkimuksilla, verkkosivuilla täytettävillä palautelomakkeilla, tuotteiden käytettävyydestä kyselyillä jne., ja saadut tulokset arvioidaan säännöllisesti. Tulosten perusteella voidaan määrittää esimerkiksi käyttäjätyytyväisyyttä koskevat laatuindikaattorit.
2. **Käyttäjätyytyväisyysmittausten tulosten levittäminen.** Käyttäjätyytyväisyysmittausten tärkeimmät tulokset asetetaan julkisesti saataville.
3. **Käyttäjätyytyväisyysmittausten jatkotoimet.** Käyttäjätyytyväisyysmittausten tulokset otetaan huomioon prioriteetteja määritettäessä, ja ne sisällytetään myös tilastoja koskevaan työohjelmaan. Käyttäjätyytyväisyysmittausten tuloksiin perustuvia parannustoimia määritetään, priorisoidaan, laaditaan toteuttamisaikataulu ja seurataan niiden toteutumista.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

4. **Keskeisten käyttäjien tyytyväisyys tiettyihin tuotteisiin.** Käytössä on toimenpiteitä, joilla arvioidaan keskeisten käyttäjien tyytyväisyyttä tiettyihin tuotteisiin (esim. yksityiskohtaiset käyttäjätyytyväisyyskyselyt/-indikaattorit tuotetasolla). Tämän arvioinnin tulokset asetetaan julkisesti saataville esimerkiksi laaturaporteissa tai asiaa koskevalle verkkosivulle.

Periaate 12: Tarkkuus ja luotettavuus.

Euroopan tilastot kuvaavat todellisuutta tarkasti ja luotettavasti.

12.1 Tietolähteet, integroidut tiedot, välitulokset ja tilastotuotteet arvioidaan ja niiden luotettavuus varmistetaan säännöllisesti.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Arviointi- ja validointijärjestelmät.** Käytössä on järjestelmät, joilla arvioidaan ja validoidaan lähdetietoja, integroituja tietoja, välituloksia ja tilastotuotteita.
2. **Arviointi- ja validointiohjeet.** Käytössä on tietojen laadun arviointia ja validointia koskevat ohjeet. Niissä käsitellään tarkkuuteen ja luotettavuuteen liittyviä seikkoja.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

3. **Arviointi- ja validointimenettelyt.** Käytössä on menettelyt, joilla arvioidaan tietojen laatua ja validoidaan tietoja järjestelmällisesti.
4. **Välitulosten ja valmiiden tuotteiden vertailu.** Välituloksia ja valmiita tuotteita vertaillaan muihin asianmukaisiin tietolähteisiin, jotta voidaan varmistaa validiteetti.

12.2 Otantavirheet ja muut kuin otantavirheet mitataan ja dokumentoidaan järjestelmällisesti eurooppalaisten standardien mukaisesti.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Virheiden mittaamista ja vähentämistä koskevat ohjeet ja menetelmät.** Käytössä on ohjeet siitä, miten mitataan virheitä ja vähennetään niitä hyväksyttävälle tasolle. Henkilöstö tuntee nämä ohjeet.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

2. **Laatuindikaattori(t).** Tarkkuutta ja luotettavuutta koskevia laatuindikaattoreita seurataan säännöllisesti, ja ne julkaistaan laaturaporteissa.
3. **Tarkkuuden ja luotettavuuden analysointi ja arviointi.** Tarkkuutta ja luotettavuutta koskevia laatuindikaattoreita analysoidaan ja arvioidaan säännöllisesti tilastoprosessien parantamiseksi.
4. **Virheiden ehkäisemiseen ja vähentämiseen tarkoitetut menettelyt.** Käytössä on menettelyt, joilla ehkäistään otantavirheitä ja muita virheitä ja vähennetään niitä hyväksyttävälle tasolle:
 - otantavirheiden ja muiden virheiden pääasiallisten lähteiden määrittäminen (kattavuus, otosvaihtelu ja valikoitumisharha, mittaus, käsittely, vastauskatovirheet ja mallista johtuvat virheet) tilastoprosesseissa;
 - keskeisten muuttujien otantavirheiden kvantifiointi; mahdollisten harhojen ja muista kuin otantavirheistä johtuvan lisävarianssin määrittäminen ja arviointi määrällisesti tai laadullisesti;
 - virheiden korjaus- ja oikaisumenetelmät sekä alustavien ja revisioitujen estimaattien välisten erojen analysointi.

5. **Tarkkuuden parantamiseen tähtäävät menetelmät.** Tilastotietojen tarkkuuden parantamiseen tähtääviä menetelmiä kehitetään menetelmiin ja tarkkuuteen liittyvien vaatimusten mukaisesti.

12.3 Muutoksia analysoidaan säännöllisesti tietolähteiden, tilastoprosessien ja tilastotuotteiden parantamiseksi.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Revisioiden analyysiä koskevat menettelyt.** Käytössä on menettelyjä, joiden avulla analysoidaan revisioiden vaikutuksia tuotteiden tarkkuuteen ja luotettavuuteen. Analyysituloksia käytetään lähdetietojen, prosessien ja tuotteiden laadun parantamiseen.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

2. **Revisioiden analysointi.** Revisiot analysoidaan. Tämän avulla voidaan parantaa lähdetietojen, tilastoprosessien ja tuotteiden laatua. Tuotantokykliä mukautetaan saatujen kokemusten perusteella.
3. **Revisioita koskevat laatuindikaattorit.** Revisioita (esim. revisioiden koko ja suunta ja niiden keskiarvot) koskevat laatuindikaattorit lasketaan säännöllisesti nykyisten standardien mukaisesti, ja ne asetetaan julkisesti saataville.

Periaate 13: Oikea-aikaisuus ja täsmällisyys.

Euroopan tilastot julkaistaan oikea-aikaisesti ja täsmällisesti.

13.1 Oikea-aikaisuus täyttää julkaisemista koskevat eurooppalaiset ja muut kansainväliset standardit.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Eurooppalaisten ja kansainvälisten standardien noudattaminen.** Tilastoviranomaiset noudattavat oikea-aikaisuutta koskevia eurooppalaisia ja kansainvälisiä standardeja.
2. **Julkaisukalenterin julkaiseminen.** Tilastoviranomainen julkaisee julkaisukalenterin, joka sisältää kaikki tilastot, joille on määritetty oikea-aikaisuutta koskevia standardeja eurooppalaisissa ja kansainvälisissä määräyksissä ja sopimuksissa.
3. **Poikkeamat oikea-aikaisuustavoitteista.** Poikkeamia eurooppalaisista ja kansainvälisistä oikea-aikaisuustavoitteista seurataan säännöllisesti, ja jos tavoitteita ei saavuteta, laaditaan toimintasuunnitelma.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

4. **Laatuindikaattori(t).** Oikea-aikaisuutta koskevia laatuindikaattoreita seurataan säännöllisesti, ja ne julkaistaan laaturaporteissa.
5. **Oikea-aikaisuuden analysointi ja arviointi.** Oikea-aikaisuutta koskevia laatuindikaattoreita analysoidaan ja arvioidaan säännöllisesti tilastoprosessien parantamiseksi.

13.2 Tilastojen julkistamisaika ilmoitetaan yleisölle.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Julkistamista koskevat toimintaperiaatteet.** Tilastoviranomaiset määrittävät julkistamista koskevat toimintaperiaatteet ja julkaisevat ne. Julkistamista koskevissa toimintaperiaateissa eritellään erityyppiset julkaisut (esim. tiedotteet, tietyt tilastoraportit/-taulukot, yleiset julkaisut) ja niitä koskevat julkistamismenettelyt.
2. **Julkistamisaika.** Julkaisut julkistetaan tietyinä julkistamisaikana, joka ilmoitetaan julkisesti etukäteen.

13.3 Käyttäjien tarpeet otetaan mahdollisimman hyvin huomioon tilastojen julkistamistiheydestä päätettäessä.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Käyttäjien kuuleminen julkaisutiheydestä.** Tilastoviranomaiset kuulevat käyttäjiä säännöllisesti julkaisutiheydestä ja ottavat niiden vaatimukset huomioon mahdollisimman hyvin.

13.4 Muutoksista tilastojen jakeluaikatauluun ilmoitetaan etukäteen, ne selitetään ja annetaan uusi julkaisupäivämäärä.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Julkaisukalenterin julkaiseminen.** Tilastoviranomaiset julkaisevat julkaisukalenterin, jota päivitetään säännöllisesti.
2. **Täsmällisyyden seuranta ja arviointi.** Kunkin julkistamistapahtuman täsmällisyyttä seurataan ja arvioidaan.
3. **Poikkeamat etukäteen ilmoitetusta julkistamisajasta.** Poikkeamat etukäteen ilmoitetusta julkistamisajasta julkaistaan etukäteen ja niiden syyt selitetään. Lisäksi ilmoitetaan uusi julkistamisaika.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

4. **Laatuindikaattori(t).** Alustavien ja lopullisten tulosten täsmällisyyttä koskevia laatuindikaattoreita seurataan säännöllisesti, ja ne julkaistaan laaturaporteissa.
5. **Täsmällisyyden analysointi ja arviointi.** Täsmällisyyttä koskevia laatuindikaattoreita analysoidaan ja arvioidaan säännöllisesti tilastoprosessien parantamiseksi.

13.5 Alustavia tuloksia voidaan julkaista hyväksyttävällä ja luotettavalla aggregaattitasolla, jos se katsotaan hyödylliseksi.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

1. **Alustavien tulosten jakelu.** Mahdollisuutta jakaa alustavia tuloksia tarkastellaan säännöllisesti tietojen täsmällisyys ja luotettavuus huomioon ottaen.
2. **Alustavien tulosten laatu.** Alustavia tuloksia julkaistaessa käyttäjälle annetaan asianmukaista tietoa julkaistujen tulosten laadusta.
3. **Suunniteltuja revisioita koskevat toimintaperiaatteet.** Tuloksille, joihin tehdään suunniteltuja revisioita, laaditaan nämä revisiot sisältävät toimintaperiaatteet, jotka julkaistaan.

Periaate 14: Johdonmukaisuus ja vertailukelpoisuus

Euroopan tilastot ovat sisäisesti ja ajallisesti yhtenäiset sekä alueiden ja maiden kesken vertailukelpoiset. Eri lähteistä peräisin olevia toisiinsa liittyviä aineistoja voidaan yhdistää ja käyttää yhteisesti.

14.1 Tilastot ovat sisäisesti yhtenäiset ja johdonmukaiset (esim. samojen aritmeettisten ja kirjanpitoyksiköiden noudattaminen).

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Sisäisen johdonmukaisuuden seurantaan koskevat menettelyt ja ohjeet.** Tilastoviranomaiset kehittävät sisäisen johdonmukaisuuden seurantaan tarkoitettuja menettelyjä ja ohjeet. Seuranta toteutetaan järjestelmällisesti. Tarvittaessa ohjeissa on käsiteltävä johdonmukaisuutta seuraavien tietojen välillä: mikrotason ja aggregaattitason tiedot; vuotuiset, neljännesvuosittaiset ja kuukausittaiset tai muuta ajanjaksoa koskevat tiedot; kansalliset ja alueelliset tiedot sekä tilastoalueiden ja kansantalouden tilinpidon välillä ja kansantalouden tilinpidon sisällä. Johdonmukaisuutta on käsiteltävä myös näiden toisiinsa liittyvien ilmiöiden välisten suhteiden osalta.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

2. **Täydentävistä tietolähteistä peräisin olevien tuotteiden yhdistämistä koskevat menettelyt ja ohjeet** Prosessikohtaisten menettelyjen ja ohjeiden avulla varmistetaan, että täydentävistä tietolähteistä peräisin olevat tuotteet yhdistetään niin, että sisäinen johdonmukaisuus ja yhtenäisyys voidaan taata.
3. **Laatuindikaattori(t).** Johdonmukaisuutta koskevia laatuindikaattoreita seurataan säännöllisesti, ja ne julkaistaan laaturaporteissa.
4. **Johdonmukaisuuden analysointi ja arviointi.** Johdonmukaisuutta koskevia laatuindikaattoreita analysoidaan ja arvioidaan säännöllisesti tilastoprosessien parantamiseksi.

14.2 Tilastot ovat vertailukelpoisia riittävän pitkän ajan.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Tilastokäsitteisiin liittyvien muutosten yksilöiminen.** Tilastokäsitteisiin (luokituksiin, määritelmiin ja kohdeperusjoukkoihin) liittyvät muutokset, jotka johtuvat merkittävistä muutoksista tosielämässä, sekä niiden vaikutus yksilöidään selvästi / tehdään näkyviksi eri tilastosarjojen yhteensovittamisen helpottamiseksi.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

2. **Menetelmiin liittyvien muutosten yksilöiminen.** Menetelmiin liittyvät muutokset yksilöidään selvästi, ja niiden vaikutus mitataan yhteensovittamisen helpottamiseksi.
3. **Aikasarjojen katkoksen julkistaminen ja selittäminen.** Tilastosarjoissa mahdollisesti esiintyvät katkokset tuodaan esiin selityksineen ja seurauksineen. Lisäksi kuvataan menetelmät, joilla varmistetaan yhteensovittaminen ajan kuluessa. Selitykset asetetaan julkisesti saataville. Nämä menetelmät voivat olla kokonaisvaltaisia (esim. vanhoja sarjoja koskevien tietojen esittäminen uusien user's guidelines or recommendations for linking the different series). sarjojen tietoihin yhdistettynä) tai yksinkertaisia (esim. käyttäjille tarkoitettut ohjeet tai suositukset eri sarjojen yhdistämisestä).

4. **Laatuindikaattori(t).** Vertailukelpoisuutta koskevia laatuindikaattoreita seurataan säännöllisesti, ja ne julkaistaan laaturaporteissa.
5. **Vertailukelpoisuuden analysointi ja arviointi.** Vertailukelpoisuutta koskevia laatuindikaattoreita analysoidaan ja arvioidaan säännöllisesti tilastoprosessien parantamiseksi.

14.3 Tilastot laaditaan eri tietolähteiden kattavuutta, määritelmiä, yksiköitä ja luokituksia koskevien yhteisten standardien mukaisesti.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Johdonmukaisuuden ja yhtenäisyyden edistämistä palveleva mekanismi.** Käytössä on yhteinen käsitevaranto tai mekanismi, jolla voidaan edistää johdonmukaisuutta ja yhtenäisyyttä.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

2. **Standardien noudattamisen arviointi.** Arviointeja, joissa tarkastellaan sitä, onko määritelmiä, yksiköitä ja luokituksia koskevia standardeja noudatettu, tehdään säännöllisin väliajoin, ja ne otetaan huomioon laaturaportoinnissa.
3. **Selitys standardeista poikkeamiselle.** Poikkeamat määritelmiä, yksiköitä ja luokituksista koskevista standardeista julkaistaan, ja poikkeamien syyt selitetään etenkin eurooppalaisten ja kansainvälisten standardien osalta.

14.4 Eri tietolähteistä ja eri ajanjaksoilta kerättyjä tilastotietoja verrataan ja sovitetaan yhteen.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

1. **Tilastotuotteen ja siihen liittyvien tietojen vertailu.** Tilastotuotteita vertaillaan muihin tilastollisiin tai hallinnollisiin tietoihin, joista saadaan samanlaista tietoa samasta alasta/ilmiöstä.
2. **Poikkeamien määrittäminen ja selittäminen.** Eri tietolähteistä peräisin olevissa tilastotuotteissa olevat poikkeamat määritetään, ja niiden syyt kerrotaan selkeästi ja julkisesti.
3. **Tilastotuotteiden yhteensovittaminen.** Tilastotuotteet sovitetaan yhteen aina kun se on mahdollista.

14.5 Euroopan tilastojärjestelmän tietoaineiston kansallinen rajat ylittävä vertailukelpoisuus varmistetaan vaihtamalla tietoja säännöllisesti Euroopan tilastojärjestelmän ja muiden tilastojärjestelmien välillä. Jäsenvaltiot ja Eurostat tekevät yhteistyössä menetelmätutkimuksia.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Vertailukelpoisuuden arviointien institutionaalistaminen.** Käytössä on kansallisten tilastolaitosten ja Eurostatin yhdessä sopimat vakiomenettelyt, joilla vertailukelpoisuutta arvioidaan säännöllisesti.
2. **Yhteistyö menetelmätutkimuksissa.** Tilastoviranomaiset tekevät menetelmätutkimuksia yhteistyössä.
3. **Eurostatin tekemä arviointi tietojen vertailukelpoisuudesta.** Eurostat arvioi kansallisten tietojen vertailukelpoisuutta käyttämällä asianmukaisia metatietoja ja laaturaportteja, joita se pyytää kansallisia tilastoviranomaisia toimittamaan.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

4. **Epäsymmetrisyyden analysointi.** Epäsymmetrisyys analysoidaan aina kun mahdollista, ja tilastoviranomaisten raportit vertailutilastoista asetetaan julkisesti saataville.
5. **Vertailutilastojen analysointi.** Vertailutilastoissa olevat eroavuudet määritetään ja korjataan tai kuvataan aina kun mahdollista.

Periaate 15: Saatavuus ja selkeys.

Euroopan tilastot esitetään selkeässä ja ymmärrettävässä muodossa, julkaistaan sopivalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja ne sekä niitä tukeva metatieto ja ohjeet ovat tasapuolisesti saatavilla.

15.1 Tilastojen ja niihin liittyvän metatiedon esitys- ja säilytysmuoto on sellainen, että se helpottaa tilastojen oikeaa tulkintaa ja merkityksellisten vertailujen tekemistä.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Jakelua koskevat toimintaperiaatteet.** Käytössä on jakelua koskevat toimintaperiaatteet. Toimintaperiaatteet sisältävät asianmukaiset jakelua koskevat näkökohdat, joita ovat esimerkiksi jakeluperiaatteet, jaeltavat tiedot, tiedostomuoto ja esitystavat, alustavien ja lopullisten tietojen käsittely, metatiedot sekä julkistamista ja dokumentoitua ennakkojulkaisua koskevat järjestelyt.
2. **Tilastojen ja metatietojen arkistointia koskevat toimintaperiaatteet.** Käytössä on tilastojen ja metatietojen arkistointia koskevat toimintaperiaatteet.
3. **Toimintaperiaatteiden saatavuus.** Jakelua ja arkistointia koskevat toimintaperiaatteet ovat julkisesti saatavilla.
4. **Jakelua ja arkistointia koskevat ohjeet.** Käytössä on tilastotietojen jakelua ja arkistointia koskevat ohjeet. Ne sisältävät menettelyt ja standardit, joiden mukaan tilastotuotteet laaditaan, jaellaan ja arkistoidaan.
5. **Koulutukset.** Tilastoviranomaiset järjestävät henkilöstölle koulutusta siitä, miten tilastotuotteita selitetään, miten niistä viestitään ja miten ne julkistetaan, sekä siitä, miten mediatiedotteita kirjoitetaan.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

6. **Käytäntöjen tarkistaminen.** Jakelu- ja arkistointikäytäntöjä tarkistetaan säännöllisesti työryhmässä tai samantyyppisessä rakenteessa.
7. **Käyttäjien kuuleminen jakelusta.** Käyttäjiä kuullaan siitä, mitkä ovat parhaimmat jakelutavat.
8. **Julkaisuissa olevat vertailut.** Julkaisuihin sisällytetään mielekkäitä vertailuja, jos se on tarpeen.

15.2 Jakelupalveluissa hyödynnetään nykyaikaista tieto- ja viestintätekniikkaa, menetelmiä, alustoja ja avoimen datan standardeja.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Nykyaikaiset jakelu- ja viestintätavat.** Tilastoviranomaiset käyttävät nykyaikaista ja tarkoituksenmukaista tieto- ja viestintätekniikkaa ja ovat läsnä erilaisilla sosiaalisen median alustoilla. statistical authorities' Tilastoviranomaisten verkkosivuilla tarjotaan avoimen datan standardien mukaisia tietoaineistoja. Avoimena datana saatavilla olevat tiedot ovat mahdollisimman laaja-alaisia. Verkkosivuja päivitetään säännöllisesti.
2. **Yleisten saavutettavuusohjeiden noudattaminen.** Verkkosivut ja tilastotietokannat ovat mahdollisuuksien mukaan yleisten verkkosisällön saavutettavuusohjeiden (esim. WCAG-ohjeiden)

mukaisia.

3. **Verkkosivut, tilastotietokannat ja omat taulukot.** Verkkosivut ja tilastotietokannat ovat tilastotuotteiden jakelun tärkeimmät kanavat. Niistä voi laatia omia taulukoita yleisimmissä tiedostomuodoissa.
4. **Tietopalvelu/puhelinpalvelu.** Käytössä on tietopalvelu/puhelinpalvelu, jossa asiantunteva henkilöstö vastaa tiedusteluihin ja selittää tilastotuotteisiin liittyviä seikkoja.
5. **Uudelleenjakelun helpottaminen.** Tilastotuotteet (esim. lehdistötiedotteet, valmiit taulukot, kaaviot, tilastoihin liittyvät kartat, infograafit, videot) ja metatiedot jaetaan sellaisilla työkaluilla ja sellaisina tiedostomuotoina, että media tai muut käyttäjät voivat jakaa niitä eteenpäin helposti.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

6. **Asianmukaiset jakelutavat ja -kanavat.** Tilastoviranomaiset käyttävät asianmukaisia jakelutapoja ja -kanavia (esim. sosiaalista mediaa ja eri käyttäjäsegmenttien verkkofoorumeita), jotta tiettyjen tulosten ymmärtäminen ja vertaileminen olisi helpompaa ja jotta eri käyttäjät pystyisivät hyödyntämään niitä.
7. **Julkaisuluettelo.** Julkaisuluettelo on tilastoviranomaisten verkkosivuilla käyttäjien saatavilla.

15.3 Asiakkaille tuotetaan mahdollisuuksien mukaan räätälöityjä analyyskejä ja niistä ilmoitetaan julkisesti.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Räätälöityjä analyyskejä koskevat toimintaperiaatteet.** Käytössä on räätälöityjä analyyskejä koskevat toimintaperiaatteet. Ne sisältävät myös hinnoitteluperiaatteet, ja ne ovat julkisesti saatavilla.
2. **Räätälöityjen analyysien julkaiseminen.** Luettelo räätälöidyistä analyysseistä on saatavana statistical authorities' website and tilastoviranomaisten verkkosivuilla, ja analyysit julkaistaan, mikäli mahdollista.
3. **Räätälöityjen analyysien tilauspalvelu.** Käytössä on palvelu, josta käyttäjät voivat tilata räätälöityjä analyyskejä.
4. **Verkkotilaustyökalut.** Saatavilla on verkkotyökaluja, joiden avulla voidaan tilata räätälöityjä analyyskejä.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

5. **Räätälöityjen tuotteiden tuottaminen.** Räätälöityjä tuotteita tuotetaan tilauksesta, mikäli mahdollista.

15.4 Yksikköaineistoihin pääsy sallitaan tutkimustarkoituksiin, ja siinä noudatetaan erityisiä sääntöjä tai protokollaa.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Mikrotason tietoihin pääsyä koskevat säännöt tai protokollat.** Käytössä on sääntöjä tai protokollia, jotka koskevat pääsyä mikrotason tietoihin. Säännöissä tai protokollissa esitetään mikrotason tietojen käyttöoikeusehdot selkeästi.
2. **Sääntöjen tai protokollien saatavuus.** Säännöt tai protokollat ovat saatavilla tilastoviranomaisten verkkosivuilla.

3. **Mikrotason tietojen käyttöehdot.** Tilastoviranomaiset varmistavat, että mikrotason tietojen käyttöoikeusehdot ovat selkeät ja että sekä henkilöstö että ulkopuoliset käyttäjät ymmärtävät ne täysin.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

4. **Pyyntöjen tapauskohtainen arviointi.** Kukin mikrotason tietoihin pääsyä koskeva pyyntö käsitellään tapauskohtaisesti säännöissä tai protokollissa määrättyjen käyttöoikeusehtojen mukaisesti.
5. **Käytettävissä olevien mikrotason tietojen laajuus ja tarkoituksenmukaisuus.** Kunkin mikrotason tietoihin pääsyä koskevan pyynnön laajuus ja tarkoituksenmukaisuus tarkastetaan ja hyväksytään sisäisten sääntöjen mukaisesti.
6. **Luottamuksellisuuden suoja.** Yksityishenkilöiden tai yritysten anonymiteettiä suojellaan (esim. käyttämällä tieteelliseen käyttöön tarkoitettuja aineistoja ja julkiseen käyttöön tarkoitettuja aineistoja).
7. **Turvallinen ympäristö.** Tilastoviranomaiset järjestävät tutkijoille turvallisen ympäristön (esim. turvatussa tietokeskuksessa) mikrotason tietojen käyttämiseen asianmukaisen lainsäädännön mukaisesti.
8. **Etäkäyttömahdollisuudet.** Saatavilla on etäkäyttömahdollisuus asianmukaisine tietoturvatoinineen.
9. **Tutkijoiden kuuleminen.** Tutkijoita kuullaan säännöllisesti siitä, ovatko mikrotason tietoihin pääsyä koskevat säännöt tai protokollat sopivia ja tehokkaita.

15.5 Tilastoviranomaiset hallinnoivat ja jakavat tuotettuihin tilastotietoihin liittyvää metatietoa eurooppalaisten standardien mukaisesti.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Eurooppalaisten standardien mukaiset metatiedot.** Metatietojen sisältö, rakenne ja jakelu tehdään Euroopan tilastojärjestelmän standardien eli SIMS-mallin mukaisesti.
2. **Metatietojen päivittämistä ja julkaisemista koskevat menettelyt.** Metatietoja päivitetään säännöllisesti. Päivitysmenettelyt ovat selkeät, ja henkilöstö tuntee ne.
3. **Metatietojen laadunvarmistus.** Käytössä on metatietojen laadunvarmistusmenettely, ja se on henkilöstön tiedossa.
4. **Metatietoja koskevan koulutuksen järjestäminen henkilöstölle.** Tilastoviranomaiset järjestävät henkilöstölleen metatietoja koskevaa koulutusta.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

5. **Metatietojen jakelu.** Kaikki tilastotuotteet jaetaan asianmukaisine metatietoineen, jotta käyttäjät saavat tuotteista paremman käsityksen. Jos metatiedot jaetaan erillään tilastotuotteista, niihin toimitetaan selkeät linkit.

15.6 Käyttäjille tiedotetaan tilastoprosesseissa käytetyistä menetelmistä ja hallinnollisten tietoaineistojen ja muiden tietojen käytöstä ja integroinnista.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Laaturaporttien ja menetelmiä koskevien asiakirjojen tuotannon suunnittelu.** Tilastoviranomaisten tilastoja koskeva työohjelma sisältää vakiomuotoisten ajantasaisten käyttäjille tarkoitettujen laaturaporttien ja menetelmiä koskevien asiakirjojen säännöllisen tuotannon.

2. **Tilastoprosessien menetelmät.** Tilastoprosessien menetelmien kuvaus on käyttäjien saatavilla heille tarkoitetuissa laaturaporteissa ja muissa menetelmiä koskevissa asiakirjoissa.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

3. **Menetelmien julkaiseminen.** Tilastoprosesseista vastaava henkilöstö laatii asianmukaiset menetelmiä koskevat asiakirjat ja avustaa niiden asettamisessa julkisesti saataville.

15.7 Käyttäjille tiedotetaan tuotettujen tilastotietojen laadusta Euroopan tilastojen laatukriteerien mukaisesti.

Institutionaaliset menettelytavat

1. **Laaturaportointia koskevat Euroopan tilastojärjestelmän standardit.** Käyttäjille tarkoitetut laaturaportit perustuvat laaturaportointia koskeviin Euroopan tilastojärjestelmän standardeihin ja ohjeisiin. Laaturaportoinnissa noudatetaan Euroopan tilastojärjestelmän mukaista SIMS-mallia sekä muita ohjeita ja käsikirjoja.
2. **Laaturaporttien julkaisemisen keskitetty valvonta.** Laadunhallintayksikkö valvoo laaturaporttien julkaisemista keskitetysti.
3. **Laaturaporttien saatavuus.** Laaturaportit ovat saatavilla tilastoviranomaisten verkkosivuilla.

Prosessia / tuotteita koskevat menettelyt

4. **Laaturaporttien julkaiseminen.** Tilastoprosesseista vastaava henkilöstö laatii käyttäjille tarkoitettuja laaturaportteja ja julkaisee ne tilastoviranomaisten verkkosivuilla.